

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Volitve bodo v znamenju narodne sloge

**Naš blagor in naša narodna čast zahtevata, da bomo šli
8. novembra vsi volit**

Še mesec dni in imeli bomo volitve v narodno skupščino. Dne 8. novembra bomo pokazali, ali smo zrel narod, ki ve, kaj je njegova dolžnost. Volilni proglas članov kraljevske vlade, ki smo ga objavili v zadnji številki, nam je predložil načrt, kako si zamišljajo zrel in resni možje delo v bodoči narodni skupščini na gospodarskem, prosvetnem in socialnem polju. Brez slepilnega zavijanja, brez praznih besed in omamljajočih obljub razgrinja ta načrt jasno in razločno pred nami vse podrobno delo, ki ga bodo opravljali poslanci, izvoljeni na narodni listi.

Predvsem poudarja načrt, da je le v složnem sodelovanju mogoče uspešno delo za blagor naroda in države. Samo ustvarjajoče delo more zagotoviti našemu narodu notranji mir in zadovoljstvo. Nihče, ki jasno misli, si ne more želeli povratka onih časov, ko smo mlatili v narodni skupščini prazno slamo in ko so padali v njej celo treli. Kaj smo imeli od vsega tistega prerekanja? Od vsega tistega besnega divjanja v tedanji narodni skupščini ni bila sita niti ena sama muha.

Proglas poudarja skladnost med koristmi posameznih slojev. Zato bodo naši poslanci delali na pravični uravnavi med koristmi kmetijskega stanu, ki je glavni steber naše države, in potrebami zdravega razvoja ostalih gospodarskih panog, brez katerih ne moremo ohraniti svoje gospodarske neodvisnosti. Pravično in pošteno je tako, ker vsi sloji morajo imeti možnost gospodarskega napredka in obstoja.

Kratko in odločno sta poudarjeni v proglasu enakopravnost vseh slojev, ver in plemen in potreba preureditve davčnega ustroja; pravičnejše davčne obremenitve narodne celote in ukinjenja onih davštin, ki so bile uvedene ali zvišane le zaradi prehodne potrebe. Dalje se poudarja v proglasu varčevanje, izpopolnitev socialnega zakonodajstva, ki bo moralo obsegati poleg delavca tudi kmeta in obrtnika, in potreba prosvetnega napredka našega naroda.

Možje, ki so podpisali proglas, bodo mogli svoj delovni načrt tudi izvrševati, ker so to izkušeni in resni možje, ki so jih bridke izkušnje preteklih časov dovedle do jasnega spoznanja, da je mogoče povesti naš narod k miru, blagostanju, sreči in napredku le s složnim delom vseh dobro in pošteno mislečih Jugoslovenov od Vardarja do Triglava.

Naša stara nadloga, ki bi se lahko imenovala prepir za oslovo senco, naj bo za vedno pokopana. Kdor jo hoče odkopati, je ali bedak ali zlohotnež, ki hoče v resnih časih, ko plava svet v morju hudih gospodarskih težav in ko valovi tega morja pljuskujejo v našo državo, namerno škodovati narodu in državi, posamezniku in celoti. Ni sedaj čas za to, da bi ugibali, ali je lepša črna, bela ali rdeča barva, nego moramo stopiti vsi v prijateljski slogi na plan in poreči vsemu svetu: Naše življenje je le v mogočni Jugoslaviji! Zavedati se moramo, da izven mej Jugoslavije ni ne našega narodnega in ne našega gospodarskega življenja.

Naša volilna borba se ne vrši, kakor smo je bili navajeni v prejšnjih časih. Mirna je in tiha, brez psovovanja in zmerjanja, brez zavrtnega zavijanja, brez varanja in brez slepljenja naroda. Nič ne čujemo sedaj nemogočih obljub in nihče sedaj ne obljublja nebeskega raja na zemlji. Včasih smo doživljali, da so kandidati drzno stresali kar iz rokavov obljube, kakršne si je kdo želel. Ljudje so v tistih časih pri vsakih volitvah vedno znova sedli na limanice, dasi so tista neresna obetanja seveda ostala vedno neizpolnjena.

Mejniki naše zgodovine

V najhujših urah našega slovenskega rodu nam je vrglo naduto nemštvo v obraz psovko: «Molčite, hlapci, ki nimate zgodovine!» Krivična je bila ta beseda, imeli smo zgodovino in ponosno državo pod kraljem Samom pred tisočimi leti. Temu svetlemu mejniku naše zgodovine so sledili črni mejniki nesloge in potem suženjstvo z najsravnostnejšim dnem za naš rod, kronanjem Matije Gubca z mučeniško razbeljeno krono na Markovem trgu v Zagrebu.

Vendar ni bila zaman žrtv Gubca in njegovih soborcev. Užgala je v našem zaslužnjem rodu želja po osveti in svobodi. Želja po svobodi je živela v našem rodu in postajala vedno večja, dokler ni sredi minilega svetovnega klanja zaklical krvaveči rod: Hočemo Jugoslavijo, kjer bosta živela poleg nas brata Hrvat in Srb v skupni državi!

Še so morali naši najboljši možje položiti svoje življenje na žrtvenik besnečih sovragov, vendar ni bilo sile, ki bi bila mogla zadržati naš klic po svobodi. Kakor se zganejo lastovice v daljnih deželah, ko je pri nas še sneg, in postanejo nemirne, tako je objela misel na Jugoslavijo naše ljudi vsepovsod.

Ko smo l. 1918. dosegli tisočletni sen, smo postavili veličasten mejnik, ki je zasenčil vse črne mejnike nesloge. Le trije svetli mejniki so ostali: Samo, Gubec in Jugoslavija. Iz svobode smo preko nesloge in mučeništva prišli v novo svobodo.

Kaj smo pa napravili s tako dolgo zaželeno, s toliko krvjo priborjeno svobodo? Kar zapravljati smo jo začeli kakor izgubljeni sin dediščino svojih dedov. Že so si meli roke škodoželjni sosede in gledali s pohlepom po naših krajih. Že je skoro kazalo, da je napočil najsravnostnejši dan naše zgodovine. Tedaj pa je vstal naš narodni

Delo, ki ga v podrobnostih razglablja vladni proglas, se bo vršilo. Zato bomo mi vsi volili narodno listo. Čim več državljanov bo izvršilo svojo narodno dolžnost in oddalo glasove narodni listi, tem bolj se bomo postavili pred inozemstvom in tem bolj bomo obsodili one redke mračnjake, ki v svoji besni zlobi izkušajo ribariti v kalnem in nam povzročiti škodo. Če bo inozemstvo občudovalo našo slogo, disciplino in neomejeno voljo, da hočemo mogočno Jugoslavijo, se bo zaupanje inozemstva v nas povečalo in mi vsi vemo, da pomeni baš čvrsta vera inozemstva v našo državo res mogočno Jugoslavijo. «Domovinarji», ne samo naša korist, nego tudi naša čast zahteva, da bomo 8. novembra kakor en mož vsi na volišču.

kralj Aleksander in z ukinjenjem nesložne narodne skupščine rešil naš dom prepirljivcev, ki so si prisvojili jerobstvo nad našim rodom. Kakor da je padla mōra raz njega, je zopet zadihal naš rod in se oprijel dela za boljšo bodočnost.

Ko so bili postavljeni temelji nove ureditve države, je zopet poklical naš kralj Aleksander jugoslovenski narod, da mu dá za podrobno ureditev države iz svoje srede odločnih mož, ki bodo delali z vsemi svojimi močmi, da bo zgradba naše države ponosen zgled sloge in mogočen branik pred vsakomer.

Dne 8. novembra bo postavil naš rod speš mejnik v svoji zgodovini. Na nas vseh je, kakšen bo ta mejnik. Žal, se dobe tudi janičarji, ki pomagajo na tuje povelje netiti neslogo, da bi bil naš rod še enkrat kronan z Gubčevo krono. Ko ves svet škriplje v gospodarskih temeljih, hočejo oni zvaliti krivdo za to stanje na naše državne krmilarje. Kdor pa vidi malo dalje od svojega zelnika, vé, da je prav naša država kakor varna ladja na razburkanem svetovnem morju. Da ne pričnejo pljuscati valovi silne gospodarske krize, ki muči naše sosede, preko našega krova, moramo zediniti vse svoje moči in biti pripravljeni tudi na žrtve. Naša kriza je majhna v primeri s težavami, ki jih preživlja ves svet. Izven Jugoslavije nas čaka smrt. Zato naj nihče ne prisluškuje redkim krivim prerokom, ki hočejo iz užaljenega samoljubja, da bi bil osmi november mejnik nesloge. Vsi, ki ljubite svojo jugoslovensko domovino, vaša dolžnost je, da kakor en mož oddaste glasove za narodni program, ki je v najsvetlejši luči pokazal, da hoče naša vlada jugoslovenskemu narodu najlepšo bodočnost. Ko boste 8. novembra javno izrekli svojo voljo, vedite, da boste postavili svetel mejnik naše zgodovine: mogočno Jugoslavijo.

Pomagajmo si sami

Glavni ravnatelj Poštne hranilnice, g. dr. Nedeljković, je objavil v beograjski «Pravdi» naslednji članek, po katerem se moramo ravnati vsi, ki hočemo sebi in državi dobro:

«V hudih trenutkih življenja, ko nas od vseh strani tepejo udarci, je treba predvsem imeti vero v samega sebe. Treba se je ustaviti in upreti, i.e. pa bežati in misliti najprej na tujo pomoč.

Ni od nas zavisno, ali bomo dobili tujo pomoč ali ne in ali bo prišla ob pravem času, ampak z našo voljo in požrtvovalnostjo se lahko dvignemo v vsej svoji veličini, napnemo vse svoje sile in se trdno odločimo, da bomo vztrajali v nevarnostih, ki nam prete. Če se zanesemo, kadar se branimo pred nesrečo, najprej nase in na svojo moč, se nam vzbudita samozavest in pogum in bomo

vedno bolje opravili, kakor če preplašeni zbežimo z bojišča in pričakujemo tuje pomoči.

Po tem starem in preizkušenem življenjskem pravilu se moramo ravnati tudi zdaj. Naše gospodarske in finančne razmere so se nekoliko omajale. Prišle so razne

težave, ki so se pojavile po vsej Evropi in celo v Ameriki.

Tem težavam se moramo upreti, in sicer zlasti tako, da zbiramo svoje lastne moči in vzbujamo samozavest. Ena sama velika misel nas mora prevzemati: ne vdajmo se! Pretrpeli smo že večje težave, toda premagali smo jih vedno, kadar smo napeli in zbrali vse svoje narodne sile.

Danes, ko se je nekakšna blaznost strahu polastila slabotnejših delov našega naroda,

morajo stopiti na plan vse naše narodne organizacije, da se borijo zoper razburjenost

in paniko, ki se razširjata v naših vrstah. Kje ste, Sokoli, Narodna odbrana, Jadranska Straža, vi človekoljubna in rodoljubna društva, moška kakor ženska! Sklicujte se in posvetovanja in navajajte vse svoje člane, naj povzdignejo svoj glas za pomirjenje tistih, ki so se preplašili. Zakličite okoli sebe vsem, ki vas preplasileno vprašujejo, kako bomo vzdržali krizo, da se boj ne bije s svetlim orožjem, ampak z junaškim srcem!

Zato hrabrite in bodrite srca! Od propasti smo še daleč, toda biti moramo hrabri,

verovati moramo v samega sebe, v svoj narod, v svojo domovino!

Ne zapuščajmo jih, ne izdajmo svoje zastave: ne bežimo od naše valute, od naših državnih papirjev, od naših denarnih zavodov! Kam pa naj bežimo? V tujino? Ali je tam morda bolje? Ali bomo mogli rešiti samega sebe, če prestrašeni pričnemo rušiti vse tisto, kar je naša skupna trdnjava.

Evo predlog, kako naj začnemo zbirati naše vrste: vsa naša narodna društva, korporacije, občine, učitelji, duhovniki, javni delavci naj začnejo propagando,

da kupi vsakdo, kdor le more, te dni vsaj po en državni vrednostni papir.

Sokolska, športna, pevska društva, šole, cerkve, bolnice, čitalnice in druga udruženja naj kupijo

po eno obveznico Vojne škode, ki se prodaja zdaj po preko 300 dinarjev, toda je zelo verjetno, da bo kaj kmalu poskočila na svoj normalni tečaj 400 do 450 dinarjev, obveznico 70dstotnega notranjega posojila, obveznico 70dstotnih in 80dstotnih dolarskih emisij ali delnico Narodne banke. Vsi ti papirji se prodajajo danes pod svojo pravo ceno in kdor jih zdaj kupuje, napravi dobro kupčijo. Poleg tega, in to je najvažnejše, se bo na naših borzah vrnilo zaupanje v te papirje, ker se bo videlo, da je ves narod vzel te papirje za svojo narodno dragocenost, jih objel s svojim zaupanjem in obdal s svojo ljubeznijo.

Pri tem torej niso potrebne nikake žrtve, niti veliki zneski.

Ni društva, ki bi ne moglo žrtvovati v ta namen vsaj 300 do 400 dinarjev. Če ni v blagajni toliko denarja, naj člani odbora v prvi seji zberejo med seboj to vsotico. Vsako društvo naj s podvojenimi močmi stremi za tem, da bo vsak član daroval v ta namen kak stolak in z nakupom državnega papirja hkrati znatno moralno koristil svojemu narodu.

Zakon o volitvah v senat

Na dravsko banovino prideje 4 senatorji

Pred nekaj dnevi je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o volitvah v senat, tako da bomo sedaj poleg narodne skupščine imeli tudi senat, kakor je to uvedeno na podoben način v mnogih drugih državah.

Katere so glavne določbe novega zakona? Predvsem je važno, da

se voli senat za šest let,

da se bo vsako tretje leto izločila iz njega ona polovica senatorjev, ki jim je potekla šestletna doba, in se bodo izvršile dopolnilne volitve.

Senat bo zasedal vedno istočasno z narodno skupščino.

Volitve senata se vrše po vsej državi en dan.

Vsaka banovina tvori volilno okrožje zase in se voli v njej na vsakih 300.000 prebivalcev po en senator. Državni odbor je določil, da pridejo na dravsko banovino 4 senatorji.

Vseh senatorjev bo izvoljenih 47; prav toliko jih bo imenoval kralj, tako da bo imel senat največ 94 članov.

Da bi pospešila to akcijo, daje Poštna hranilnica našemu občinstvu svoje usluge popolnoma brezplačno na razpolago.

Da se onemogočijo dragi posredovalci in razna sleparstva, naj vsakdo, ki želi kupiti kakšno državno obveznico, pošlje denar Poštni hranilnici preko svoje najbližje pošte (s položnico 127 Š, ki se dobi na vsaki pošti; na zadnjo stran naj napiše, zakaj denar pošilja; položnico naj naslovi na čekovni račun št. 50.011). Poštna hranilnica bo vsa ta naročila zbirala in izvršila nakup še istega dne na borzi. Prav ta dan bo poslala vsakemu naročniku kupljene obveznice po izvirnem borznem tečaju, ne da bi si zaračunala kakršnokoli provizijo ali pristojbino. Poštna hranilnica je državni zavod in bo to delo izvršila ne zaradi zaslužka, temveč zavoljo splošne koristi. Prav tako bo dajala brezplačno tudi vsa potrebna obvestila in navodila, ki bi jih kdo od nje zahteval.

Tako se bo lahko izvedla velika akcija z dalekosežnimi posledicami za naš javni kredit in naše narodno življenje. Stremimo vsi za tem, da se ta akcija izvrši.

Aktivno volilno pravico

za senat bodo imeli predvsem vsi narodni poslanci, dalje vsi člani banskega sveta in na posled vsi župani vseh občin v banovini.

Za senatorja pa je lahko izvoljen vsak državljan Jugoslavije, ki je izpolnil 40. leto

in govori, čita in piše narodni jezik. Nihče ne sme biti istočasno narodni poslanec in senator. Tudi ne smejo biti senatorji državni dobavitelji ali državni podjetniki.

Volitve v senat so neposredne in javne.

Volilne imenike sestavi za vso banovino prvostopno (okrožno) sodišče na sedežu banovine. Popravki imenika se lahko zahtevajo še najdalje 10 dni pred volitvami.

Kandidatne liste se morajo najkasneje 15 dni pred dnem volitev vložiti v potrditev

na okrožnem (prvostopnem) sodišču na sedežu banovine. Predložiti jo mora najmanj 50 oseb, ki imajo volilno pravico za volitve senatorjev. S

Soteščan:

Zaklad v grobnici

(Starodavna zgodba.)

Okrogla odprtina v stropu je bila tolika, da bi bil lahko zlezel iz teme na površino. A kako naj se povzpne tako visoko! Po zidu bi ne mogel splezati; krog njega pa ni bilo ničesar, kar bi se dalo odtrgati in postaviti pokoncu. Ali naj se dvigne ko ptič v zračne višave?

Skozi odprtino je prihajal prijeten zrak — Karel je začutil, da laže diha. Presenečen je padel na kolena in vzkliknil: «O blažena prostost! O zlata svetloba!» Nato je zavpil na ves glas, da bi ga kdo slišal in rešil iz temne ječe.

Kakor solnce, kadar ga zakrije oblak, tako se je svetloba nenadno zmračila. Na odprtini je zapazil grd poraščen obraz — nekdo je pogledal v duplino.

«Smrt... Morilec prihaja...» je sunilo Karla v srce kakor z ostrim bodalom. Brž pa se je pomiril in zaklical: «Pomagajte! Kje je pravica? Rešite me iz brloga!»

Z odprtine se je umaknil obraz, pokazale so se noge, neznanec se je spustil v votlino. Prišel mu je jedi in vode, s katero mu je napolnil vrč ter ga postavil predenj. «Napij se in najej, pa dobro se zabavaj», mu je rekel brez usmiljenja in sočutja.

«Priatelj, koliko naj ti dam, da me rešiš?» se je glasila jetnikova prošnja. «Z zlatom in srebrom bi ti poplačal...»

«Kajne, kadar boš gospodar na Ostrožju», ga je lopov zaničljivo zavrnil. «Takrat bi me za plačilo poslal pod vešala...»

«Povej mi vsaj, kje sem in kaj bo z mano? Zakaj sem tukaj? Kaj sem prav za prav zagrešil?»

«Povedali ti bodo drugi.» — Razbojnik se ni dal omehčati.

«Ali me boste umorili?»

«Ne vem. Tvoj brat Abdon bo odločil... Njemu se priporoči...»

«Kako? Povedi me do njega!»

«Prej moram vedeti, ali te bo maral sprejeti?»

«Zakaj me je pahnili v nesrečo? Nisem mu še storil krivice.»

«Oba bi menda rada vedrila pod eno streho.»

«Oh, kako sem nesrečen!» — Karel je omahnil na ležišče.

Razbojnik je ovil okrog sebe vrv ter se dvignil iz brloga. Na odprtino je položil leseno ploščo in odšel po temnem hodniku.

Dospel je v prostorno obokano sobano. Na sredi je stala umazana hrastova miza. Razbojnik so se gostili z vinom in suhim mesom. Vino so zajemali iz glinastega vrča, meso pa jemali iz trhle omare, ki je bila razjedena od črvov. Police so bile polne različnega orodja.

«No, kako si opravil?» so poizvedovali rokovernjači, čim je tovariš stopil v sobano.

«Najprej naj pijem.» — Razbojnik je prisedel in nagnil vrč. Pil je z velikimi požirki. Potem je zgrabil kos mesa in krepko založil.

«Ali še ni poginil — Karel I., izvoljeni gospodar na Ostrožju?» Lopov, ki je zaničljivo izgovoril te besede, je bil Abdon, brat nesrečnega jetnika.

«Napasel sem ga in napojil», mu je povedal, preden je ponovno prigriznil. «Samo dolg čas mu je, a se bo že privadil.»

«Pa še dobro se bo počutil», je omenil nekdo izmed rokovernjačev. «Hvaležen naj bo, da ga nismo umorili.»

«Kaj je rekel zaradi prstana?» je vprašal Abdon.

«Nič. Prosil me je, naj mu pomagam pobegniti. Zlato in srebro mi je obetal za plačilo...»

«Gorje ti, ako se drzneš, kaj takega storiti!» so zagrneli lopovi soglasno.

«Jaz?» — Ropar je bil užaljen, ker mu niso zaupali.

«Ti, ti», so ponovili. «Kaj hitro bi se dal podkupiti.»

«Jaz nikoli!» jim je zagotovil in dvignil roko kakor k svečani prisegi.

Razbojniki so žrli in pili ko krave. Čakalo jih je važno delo: ponovno so se odpravljali na pot — po zaklad v grajsko grobnico. Poguma so iskali v obilni pijači. Omamljali jih je bogato

kandidatno listo morajo biti predloženi tudi pis-
meni pristanki vseh kandidatov in namestnikov.
Tako opremljene kandidatne liste predloži so-
dišču v dveh izvodih v potrditev najmanj pet
podpisnikov.

Volilce je za vso banovino samo eno,

in sicer na sedežu banske uprave. Vsak volilec
lahko glasuje samo enkrat in mora pri glasova-
nju glasno, da slišijo vsi člani volilnega odbora,
povedati krstno in rodbinsko ime, poklic in
prebivališče, nato pa, ko volilni odbor ugotovi,
da je upravičen voliti, glasuje javno, imenujoč
ime nosilca one od sodišča potrjene liste, za
katero hoče oddati glas.

Razdelitev mandatov

se bo v primeru, da je bilo v volilni enoti (bano-
vini) več kandidatnih list, izvršila po D'Hont-
ovem načinu med posamezne liste. Mandati, ki
pridejo eni listi, se razdele po vrsti, kakor so
nosilec in kandidati po vrsti vpisani na listi. V
primeru odstopa ali smrti katerega senatorja se
izvrši izpopolnitev na ta način, da se pozove v
senat kandidat, ki je prvi z dotične liste ostal
neizvoljen.

Za prve volitve senata,

ki bodo nedvomno tudi v najkrajšem času raz-
pisane, so skrajšani vsi roki tako glede sestave
volilnih imenikov, reklamacij in drugega.

Kakor rečeno, imajo senate tudi številne
druge države. To ustanovo imajo v Evropi vse
države razen Grčije, Albanije in Bolgarije.
Povsod so prišli po izkušnjah do prepričanja,
da postane lahko neomejenost poslanskih zbor-
nic škodljiva, zaradi česar so uvedli ustanovo
senatov kot nekako popravljalno zbornico. Senat
ni skupščina bogatinov ali plemstva, ampak usta-
nova, ki zaradi večje zrelosti svojih članov teže
zapade škodljivim vplivom. Bolj kakor kje drugje
je prav v zakonodaji potreben trezen preudarek
zastopnikov naroda, izkušenih starejših ljudi iz
raznih vrst naroda. Zato je treba uvedbo senata
pri nas najtopleje pozdraviti.

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil
MEINEL & HEROLD v Mariboru št. 104—B vsa-
kemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali iz-
vežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj
z navadno dopisnico!

plačilo — Abdon jim je obljubil polovico drago-
cenega plena.

Truda in ovir niso več pričakovali. Zid v
grobnici je prekopan, opravili bodo hitro in brez
ropota. Vsaka druga nevarnost se jim je zdela
nemogoča. Le nekoliko pozornosti bo treba na
grajsko stražo in na spretnosti pri odpiranju du-
pline, kjer je shranjena dragocena krsta. Nor-
čevali so se, kdo bo naredil čudež in obudil
mrliča...

«Škoda, ker nismo sinoči opravili», je menil
ropar z zmurno brado. «Grabež» so mu rekli,
ker je rad grabil, kadar so kje plenili. Ta si je
vselej napolnil vrečo ter jo je tudi srečno od-
nesel, čeprav mu je večkrat šlo za življenje.

«Nocoj še ni prepozno», je bil Abdon trdno
prepričan. «Nikomur na Ostrožju ni znano, kam
je shranil Teodor svoje bogastvo, preden je šel
na vojno. Karlu je zaupal šele na bojišču — te-
daj, ko je čutil, da bo kmalu poginil. Prav smo
ravnali, da smo ga spravili s poti. Nocoj ne bo
nihče stražil zaklada...»

«Tukaj pod razvalinami ga tudi ne bodo
iskali, kadar ga bodo pogrešali», je trdil Parkelj,
ropar odurnega obraza. «Vraževerno ljudstvo se
silno ogiblje tega kraja...»

«Aha, zaradi strahov...» je ugajalo malemu
Dehorju. «To je moja zasluga! Pa recite, da ne
znam strašiti z mrtvaško glavo. Prav, da se trhel
les sveti ponoči; neumni ljudje pa vidijo same
peklenske pošasti...»

Razbojniki so se glasno krohotali. Bili so že
pijani, pa so še vedno praznili vrč za vrčem. Na-
posled jim je Abdon zaprl vino in rekel: «Za no-
coj je dovolj! Kadar pridemo iz grobnice, bomo
nadaljevali. Nočem, da bi se moral kdo zaradi
sladke kapljice pokoriti v grajski ječi ali zibati
na vešalih.

Poslušali so ga in pripravili orožje. Nato so
se zlekli po tleh in pospali. Legel je tudi
Abdon, a ni mogel zaspiti. Durgelju je bilo na-
ročeno, naj čuva jetnika in zbudi tolovaje, čim
se stemni.

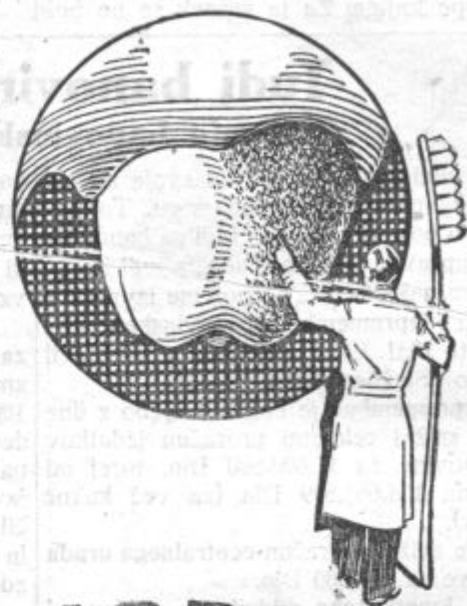
Rokovnjač Durgelj je bil med vsemi najmanj
roparsko nadarjen. Pogum mu je zunaj brloga
navadno odpovedal, zato ga niso jemali s seboj
na nočne pohode. Puščali so ga doma za stražo.
Zaradi tega je bil tudi zadnji pri delitvi plena.
Zadovoljiti se je moral s tem, kar so mu prost-
voljno namenili.

Neprestano zapostavljanje pa lopovu ni bilo
po volji. Ni se jim upal postaviti po robu, ker se
je bal za kožo; skrival pa je neprenehoma ugibal,
kako bi prišel brez truda do večjega deleža.
Krasti mu ni kazalo, bal se je posledic. Gorje
mu, če bi bili roparji zapazili, da jim odnaša
skupno premoženje. Ljubezen do življenja mu
je branila, da ne sme ničesar premakniti.

Vzlic nevarnosti pa poželjivosti po denarju
ni mogel več krotiti. Zdaj se mu ponuja izredna
priložnost, katere ne sme zamuditi. Mladenč z
Ostrožja je bogat in prosi rešitve. Obeta mu bo-
gato plačilo. Ako ga izpusti, bi se sramotno iz-

Preprečite tvoritev zobnega kamna

ali ga odstranite z
vsakdanjo upo-
rabo Sargovega
Kalodonta—edine
zobne kreme, ki
vsebuje učinkoviti
Sulforicinoleat po
Dr. Bräunlichu—kar
pomeni ohraniti
zdravje in lepoto
zob:

Proti zobnemu kamnu

Lepe in zelo cenene knjige izdaja Vodnikova družba

Vodnikova družba v Ljubljani bo izdala letos
naslednje štiri nadvse zanimive zabavne in po-
učne knjige:

Vodnikovo pratiko za leto 1932., ki bo ohrani-
la dosedanje lepo opremo in prinesla obilo po-
učnega in zabavnega gradiva v besedi in sliki
(knjigo krasi 16 strani izvrstnih fotografskih po-
snetkov), Ivana Matičiča povest: «Moč zemlje»,
ki jo je pisatelj napisal o naši lepi zemlji onkraj
Karavank in ki je ne odložiš prej, dokler je nisi
prečital; dr. Ivana Laha: «Sigmovo maščevanje»,
povest iz življenja ubožnega dolenskega plemiča

Sigme, čigar oče je pristaš Zrinjskih; profesorja
Mihajla Pupina svetovnoznani lastni življenjepi-
s «Od pastirja do izumitelja», ki podaja pester
slike in nad vse zanimive prizore in premišljanja
nadarjenega jugoslovenskega dečka, ki je šel v
deželo dolarjev s trebuhom za kruham, izkusil
tam obilo gorja in postal naposled profesor na
kolumbijski univerzi in znameniti izumitelj
(knjigo je poslovenil dr. Pavel Brežnik).

Uprava Vodnikove družbe vljudo opozarja
vse lanske člane, ki še niso poravnali svoje čla-
narine za leto 1931., naj nemudno plačajo člana-

neveril tovarišem; njegovo delo pa bi bilo po-
plačano z zlatom in s srebrom. Seveda bi se mor-
al potem kam izgubiti. Toda kamor bi šel, ni-
kjer bi ne bil varen pred zasledovanjem. Težko
bi mu bilo uiti maščevanju.

Roparju ni bilo nič za jetnika, vseč pa mu je
bila obljubljena odkupnina. Slišal je tudi, da je
zaklad v grobnici ogromen; njegova vrednost
preseza namreč vso do sedaj naplenjeno drago-
cenost. Morda se ga bo pri delitvi prijelo vsaj
toliko, kolikor bi zaslužil, ako vrne prostost jet-
niku. Tudi si ne bo nakopal sovraštva ter mu ne
bo treba bežati iz brloga. Tako dolgo se je od-
ločil počakati in gledati tovarišem na prste. Če
ga bodo pri delitvi odrinili ali odpravili s pre-
pičlim deležem, tedaj bo še vedno dovolj časa,
da si pomaga s svojimi rokami. Več ne bo po-
žiral zlin, kadar se bodo drugi oblikovali.

Nabral je nekaj ostankov mesa in natočil vina
svojemu jetniku. Košaro z jestvinami in s pičajo
mu je spustil nizdol po vrvi. Potem je sedel ter
se naslonil s komolci na mizo. Leči se ni upal;
bal se je, da bi ga ne premagal spanec.

Ta večer pa roparjev ni bilo treba buditi.
Vstali so ob določeni uri ter se pripravili za
odhod na Ostrožje. Pokoncu kakor vojaki so sto-
pili pred Abdona, ki je dal še vsakemu posebej
potrebna navodila. Nato so odšli počasi drug za
drugim iz brloga.

Durgelj je ostal doma kakor po navadi. Na
luknjo, ki je tvorila izhod, je zavalil težko skalo.
V kotu na strani je bilo pripravljeno umazano

rino pri svojih gg. poverjenikih ali pa jo nakažejo družbeni pisarni v Ljubljani po založnici, ker se nabiranje članstva približuje svojemu zaključku. Kljub gospodarski krizi si bo vsak ljubitelj lepih knjig prihranil znesek 20 Din in ga položil na oltar Vodnikove družbe. Za ta mal znesek 20 Din dobi ob koncu meseca novembra letos štiri lepe knjige. Za ta znesek se ne boš

kesal. Marsikateri dolgi zimski večer te bodo letošnje knjige najprijetneje zabavale.

Član Vodnikove družbe, stopi še danes k svojemu poverjeniku in mu poravnaj članarino za leto 1931. ali pa si kupi na poštnem uradu položnico in jo izpolni takole: **Vodnikova družba v Ljubljani, št. 14.520.**

Tudi banovina varčuje

Znižanje banovinskega proračuna

Državna vlada je postavila za svoje načelo varčevanje v državnem gospodarstvu. To načelo je moralo postati odločilno tudi za banovine in za druge upravne edinice. Tako je tudi banovinska uprava naše dravske banovine izvršila v tej smeri razne izpremembe v banovinskem proračunu za leto 1931./1932. Izpremembe je objavil minilo soboto »Službeni list«.

Po teh izpremembah je ban z odločbo z dne 31. avgusta znižal celoletni proračun izdatkov dravske banovine za 11.690.800 Din, torej od 116.352.699 na 104.661.899 Din (za več kakor 10 odstotkov).

Tako se je znižal proračun **centralnega urada** banske uprave za 422.000 Din.

Proračun **kmetijskega oddelka** je znižan od 13.690.800 Din na 14.000.000 Din. Pri tem odpade prihranek: 80.000 Din na izdatke za kmetijsko gospodinjstvo izobrazbo in gospodinjstve učiteljice, 70.000 Din za kmetijsko nadaljevalno šolstvo, 80.000 Din za ureditev vzornih kmetij, 50.000 Din za pospeševanje travništva, 150.000 Din za licenciranje in premiranje plemenske živine, 50.000 Din za nabavo in vzrejo plemenske živine, 100.000 Din za ureditev gozdarstva z gnojem, 60.000 Din za podpore za vzorne hleve, 30.000 Din za povzdigo mlekarstva, čebelarstva in ribarstva, 536.000 Din za prispevek banovine za banovinska podjetja in banovinske zavode in ustanove.

Skrčenje proračuna **prosvetnega oddelka** znaša 899.000 dinarjev (pri stanarini učiteljstvu 220.000 dinarjev, pri vzdrževanju srednjih šol 150.000 dinarjev, pri meščanskih šolah 50.000 dinarjev, pri stroških zgradb in popravilih cerkev 50.000 dinarjev).

V **tehničnem oddelku** je zmanjšan proračun za 1.691.800 Din in je zlasti važno, da odpade 1.200.000 Din banovinskih prispevkov za vzdrževanje cest, ki so v oskrbi sreskih cestnih od-

borov. Dalje odpade 100.000 Din prispevka k stroškom za nujna gradbena dela po prirodnih neizodah, 250.000 Din za vzdrževanje poslopij, ki so last banovine, oziroma ki jih banovina vzdržuje.

Zlasti občutno je skrčenje proračuna **oddelka za socialno politiko in narodno zdravje**, in sicer znaša 3.859.000 dinarjev. Med drugim pride 100.000 Din znižanja na postavke za banovinske dečje domove v Ljubljani in Mariboru, 500.000 dinarjev na kritje osebnih izdatkov banovinskih in javnih zdravstvenih ustanov, 490.000 Din za plačila oskrbnih stroškov, 1.250.000 Din za osnovne in položajne plače in doklade, 160.000 Din na zdravljenje siromakov v zdravstvenih občinah.

Tudi v oddelku za **trgovino, obrt in industrijo** znaša zmanjšanje proračuna 499.000 Din, od česar odpade na stroške za obrtne in trgovinske nadaljevalne šole 75.000 Din, na podpore za pospeševanje tujkega prometa 40.000 Din, na stroške za pospeševanje hotelirstva in gostilničarstva 255.000 Din.

Za 100.000 Din se je znižal proračun **oddelka za agrarne operacije**.

Proračun **banovinskih dolgov** se je znižal za 2.400.000 Din, in sicer za 1.000.000 dinarjev pri anuitetah (letnih obrokih) banovinskih posojil, za 200.000 Din pri stroških za obveznosti iz prejšnjih let in 1.200.000 Din pri stroških za obveznosti bivših okrajnih samouprav.

Minister za finance je odobril te odločbe gospoda bana v sporazumu s predsednikom vlade in so stopile z dnem objave v veljavo.

Gotovo je res, da bi bilo lepo in koristno, če bi se ta ali ona postavka ne znižala, toda današnji čas, ko huda svetovna gospodarska kriza stresa celo stare in velike države, nujno zahteva varčevanje vsepovsod. Načelo varčevanja mora zato obveljati tudi v banovinskih proračunih.

Politični pregled

V torek se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani volilni sestanek za dravsko banovino. Udeležili so se ga najvplivnejši zastopniki prebivalstva. Predsedoval je sestanku ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, ki je pozdravil prisotna ministra gg. dr. Kramerja in Pucelja. Zborovalci so s splošnim navdušenjem proglasili

kandidaturo ministrskega predsednika Petra Živkovića kot nosilca državne liste za dravsko banovino.

O sklepu je bil g. ministrski predsednik brzojavno obveščen. Nato sta govorila še ministra gg. dr. Kramer in Pucelj, ki sta poudarila važnost sedanjih volitev in prizadevanje vlade za konsolidacijo političnih, gospodarskih in socialnih razmer v državi. Opisala sta tudi težkoče, s katerimi se ima boriti vlada glede na splošni svetovni gospodarski položaj. Zborovalci so soglasno pokazali razumevanje za novo složno delo v korist splošnosti. Taki volilni sestanki so se vršili že tudi po drugih krajih naše države. Na vseh teh zborih so zborovalci odobraval narodno slovo in složno delo za blagor naroda.

Tudi

v Angliji bodo imeli kmalu volitve.

Po dolgotrajnih razgovorih je prišlo naposled v angleški vladi do sporazuma, da se poslanska zbornica razpusti in se razpišejo nove volitve, ki bodo 28. t. m. Nove volitve se želijo v Angliji zaradi sedanjega težavnega angleškega finančnega in gospodarskega položaja.

Iz Berlina poročajo, da je

nemški zunanji minister dr. Curtius podal ostavko,

ki jo je državni predsednik Hindenburg sprejel. Ministrski predsednik Brüning pripravlja splošno preosnovo celotne vlade, kar pa bo spričo toliko struj in strank v Nemčiji zelo težavno. Na mesto dr. Curtiusa bo prišel najbrže nemški poslanik v Londonu Neurath.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

ležišče. Tjakaj se je zleknil; tu je moral čakati, da jim bo ob vrnitvi odstranil kamen. Na roko si je nataknil dolgo srobotovo trto, da ga bodo laže zbudili.

Karel se ves dan ni dotaknil ne jedi ne pijače. Kar tresel se je od samega vzdihovanja. Najbolj ga je težilo, ker ni vedel, kaj ga bo še zadelo. V duhu je videl pred sabo nož in sekiro, ki bo končala njegovo mlado življenje. »Zbogom, Olga!« je zaklical večkrat kakor v mučnih sanjah.

Ves izmučen se je proti večeru nekoliko umiril. Od nekoč mu je zasijalo novo upanje. Podoba krute usode, ki ga je begala s strahovito smrtjo, se je pričela spreminjati in umikati. Rešitev se mu je zazdela še mogoča, kar mu je odganjalo obup in grozo. »Rokovnjač, ki mi prinaša hrano, se bo dal podkupiti«, mu je šinila v glavo rešilna misel. »Zganila se bo tudi straža na Ostrožju ter me poiskala. Čuvar Simon je moral slišati, ko sem zaklical z obupnim glasom. Beriči bodo našli sledove in odkrili moje bivališče. Tudi po naključju pride včasih človek do pravega smotra. Na svidenje, Olga — moja zlata nevesta!«

Misel na prostost ga je žudežno poživila. Okrepil se je tudi z jedjo in s pijačo, potem pa legel in mirno zadremal.

Pred vhodom v brlog se je pojavilo močno ropotanje. Durgelj je planil v spanju pokoncu in vprašal za dogovorjeno znamenje. Čim je dobil odgovor, je odvalil skalo,

Prihrumeli so rokovnjači brez pričakovanega plena, kleli so, da se je kar kadilo. Vsak je treščil od sebe orožje, da je glasno zazvenelo. Drug za drugim so posedli krog polnih vrčev, s pijačo so hoteli ohladiti divjo jezo.

»Saj sem vedel, da ne bo nič«, se je Grabež prvi oglašil.

»Kdo bi bil mislil, da nam bodo zmešali štre-no«, je omenil Parkelj.

Durgelj je bil radoveden. »Ali so vas zapodili?« je zijal v tovariša. »Pa vam ni bilo treba bežati?«

»Grobno so nam zazidali«, mu je ropar siknil v odgovor. »Rov so nam zamašili...«

»I, pa bi ga bili zopet odmašili«, se je Durgelj pošalil.

»Pol noči bi bilo trajalo to nevarno delo«, ga je Grabež resno zavrnil. »Škoda časa in truda, kadar ne obeta plačila...«

»Ni se vam ljubilo kopati...« mu je Durgelj še vedno nagajal. »Ali ne veš, da boš v potu svojega obraza jedel kruh?«

»Molči, šleva!« — Parkelj je bil že hud ter mu je nameril, da ga bo udaril. »Kdor sedi doma v brlogu, temu je lahko govoriti«, mu je opone-sel. »Semkaj se ne sliši rog grajskega čuvarja...«

»A, taka je ta reč«. Durgelj je odnehal. »Smola, saj pravim, smola. Nerodno je, ako jih človek drži, pa se ne more hitro ohladiti. Nekdo je vzdihnil in takem položaju: držal sem jih, držal; to bi bilo šele bolelo, ako bi bil izpu-stil...«

»Šalo na stran!« Mali Dehor je zakričal in poskočil do stropa. »Tiho, oba! Ali pa se kaj pametnega pomenimo.«

Durgelj se je zbal in umaknil. Stisnil se je v kot in godrnjal: »Pa pokažite, koliko ste naplenili.«

»Delali smo račun brez krčmarja«, je stokal Grabež. »Dve noči smo potratili, pa nimamo prav nič od tega...«

»Abdon je kriv«, so ga rokovnjači začeli obdelovati. »Pritepenec, kateremu je oče zaprl vrata... Ne boš nas imel za norca...«

Abdon je sedel za mizo in pihal od jeze. »Vam se ne dam«, je naposled udaril ob mizo. »Ali sem semkaj priberačil? Prišel sem zato, da vam odkrijem zaklad in pokažem pot v grobnico med mrličje. Nisem kriv, ako so nastale ovire...«

»Rekel si, da jih ne bo«, so mu očitali.

»Saj bi jih ne bilo, toda Karel nam je vse pokvaril. Ako bi ne bilo njega, bi bili danes gospodari grajskega zaklada. Lahko bi ga bili že razdelili.«

»Zahtevamo ga od tebe, ker si ga nam obljubil...«

»Pa ga vzemite! Zaklad je še vedno tam — v tisti železni krsti... O tem ni nikakega dvoma...«

»Gorje ti, ako ga ni!« so mu pretili. »Glej, da nas povedeš do njega po najkrajši poti...«

(Dalje prihodnjič.)

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NOVE SMERNICE ZA SADNE RAZSTAVE.

Odkar smo se začeli ukvarjati s trgovino izbranega namiznega sadja, pridobivajo tudi sadne razstave čimdalje več pomena za boljši razvoj te kupčije. Dobivajo pa tudi drugo lice.

Do sedaj so bile sadne razstave zunaj po delu, ki smo jih prirejali ob dobrih letinah zgolj krajevnega pomena in določene v to, da so se spoznavale in določevale raznovrstne sorte, ki se goje v dotičnem kraju. Kar je kdo imel na svojem vrtu, je lahko prinesel na to razstavo, naj je bila dotična sorta dobra ali slaba za kupčijo. Slo se je za spoznavanje sort, manj pa za njih trgovinsko vrednost.

Lep je bil pogled na te razstave, ki so bile polne pisanega sadja. Mnogo truda in večkrat malo uspešne preglednice so pa delale našim strokovnjakom, ki so bili pozvani, da posamezne sorte določujejo in imenujejo. Poleg dobrih namiznih sort je bilo vse polno krajevnih sort brez posebnega pomena. Vse sadje je bilo razstavljeno navadno v nekaj sadežih na papirnatih krožnikih. Za najbolj prikupne skupine so se delile nagrade ali pa pohvalna pisma.

Pri novejših razstavah pa ne gre za določanje vrst, pa tudi ne za priznanje tistim sadjarjem, ki prinese največ sort na ogled, ampak gre za povzdigo trgovine z namiznim sadjem in v lesni zvezi s tem za širjenje najbolj pripravnih namiznih sort in s tem vred za povzdigo vsega sadjarstva. Doslej smo prodajali možno sadje in mešali vse sorte skupaj, da smo lahko naložili vagone, zanaprej pa naj prodajamo v prvi vrsti namizno sadje, ki ima dosti večjo vrednost in ki se da slednjič tudi kot možno sadje z najboljšim uspehom porabiti. Zato naj današnje razstave pokažejo, kakšne sorte namiznega sadja se dobe pri nas in v kakšni količini, pokažejo naj pa tudi to, kako umemo s sadjem ravnati, kako sadje sortirati in za trg pripraviti.

Posamezni sadjarji naj tekmujejo med seboj ne s številom raznih sort, ki jih prinese na ogled, ampak s kakovostjo svojega pridelka in s količino pridelka. Važno je, da izvemo, kako dobro in lepo sadje ima kdo naprodaj in v kakšni

količini. Le tako bomo dobili potrebno sliko in potrebne podatke o kakovosti in tržni vrednosti sadja v dotičnem kraju, prav tako pa tudi o tem, koliko sadja je dobiti pri razstavljalcih za kupčijo.

Za današnje razstave je treba, da razstavijo posamezni sadjarji svoje sorte v večjem številu in skrbno odbrane, če mogoče v vzorčnih zabojih, s točno označbo, koliko ene in druge sorte imajo naprodaj. Na vidnem prostoru pa naj visi pregledna tabela s popisom razstavljalcev in sadja, ki se dobi naprodaj. To naj bodo smernice za sedanje in bodoče razstave in sadne ogleda.

OMEJITEV NAŠEGA VINOGRADNIŠTVA.

Razmere vinogradništva so zaradi vinske krize tako daleč prispele, da se je treba resno vprašati, ali kaže vinograde še dalje obdelovati v tem obsegu kakor do sedaj ali jih je pa delno izpremeniti in predelati v druge kulture. Zaradi skrajno slabe kupčije in nizkih cen so postali dohodki vinogradništva tako pičli, da je z obdelovanjem več izgube kakor pa dohodka.

Ako danes položaj našega vinogradništva bližje motrimo, skoro nimamo drugega izhoda, kakor da v pripravnih legah vinogradništvo omejimo, t. j. zmanjšamo, in da porabimo odpadli del vinograda za druge nasade. Hudo se je odločiti za tako izpremembo, toda če ne kaže drugače, se moramo tudi s tem sprijazniti. Rojeni smo pod trto in od rane mladosti tako zraščeni z njo, da se zdi marsikomu taka izprememba nemogoča, toda sila kola lomi. Tudi hmeljarji so morali opustiti mnoge nasade in se omejiti le na najboljše lege, da so rešili to panogo pred popolnim propadom.

Nekaj sličnega se obeta našim vinogradnikom. Marsikdo bi danes rad prodal svoj vinograd, pa ne dobi kupca, tudi za nizko ceno ne. To je najboljši dokaz, kako je padla vrednost teh nasadov.

Marsikatero vinsko lego kaže sploh opustiti. Tu sem spadajo slabe in nizke lege, ki niso za vinsko trto dosti sposobne, in lege, ki so nam preveč od rok in se tudi zaradi tega ne izplača njih obdelovanje. Vinograde, ki nam povzročajo samo izgubo, je pa sploh bolje opustiti. Potrebno pijačo za dom si lahko drugje in ceneje preskrbimo.

Po ugodnejših legah kaže obseg vinogradov primerno omejiti. Najlaže jih še obdrže posest-

Če želite, da ostane Vaše perilo trajno in lepo, rabite samo

LUX

u 17

niki v sedanjem obsegu, če jih obdelujejo z lastnimi silami. Ti še najlaže vzdrže in pričakujejo boljših časov. Drugod se moramo pa sprijazniti z razmerami časa in ukreniti, kar nam najbolj kaže. Več ko nespametno bi bilo, da bi žrtvovali preveč dela in stroškov v kulture, če nam prizadevajo očitno zgubo.

Za omejitev trnih nasadov je prav sedaj prikladen čas, ko smo na tem, da starejše in opešane nasade obnovimo. Namesto obnavljanja naj se v to določeni del vinograda obrne za kaj drugega, za sadne in druge nasade, ki bodo več nesli in manj stali. Vsak posestnik bo sam najbolj vedel, kaj mu kaže v tem primeru storiti.

Gustav Strniša:

Planinci

Nad vrhovi je veselo vstajalo mlado jutro. Zasmajalo se je solnce. Snežniki so zardeli in se predramili.

Zvonjenje iz stolpov cerkvice sredi polj se je stapljalo v šepetanje zelene ozimine in šelestenje mladega listja. Rosna trava je kimala.

Na polju so orali kmetje. Počasi so korakali sklonjeni za svojimi železnimi plugi.

Črednik je stopal mirno in enakomerno za tropom svojih krav v planino. V sivem suknjiču se je v siju mlade zore popolnoma spojil z živo čredo. Velika siva lisa se je počasi pomikala kvišku.

Dohitel jo je škrjanec. Simen se mu je nasmehnil. Kakor da bi bil poljski pevec čutil, da se črednik veseli njegovega srečanja, je trenutno obvisel v zraku. Nato je švignil kvišku.

Šimnova krepka, malo usločena postava se je pri hoji nekoliko zibala. Spomnil se je svoje izvoljenke. Zazrl se je v dolino. Med seli na ravni je njegov bistri pogled takoj našel domačo vas. Že je počival na Metini hiši, ki je čepela nekoliko v rebri.

Nasmehnil se je in zavriskal.

Oster krik je prodril ozračje in se zasekal v dolino.

Mladenč je jel živahno udarjati s palico ob tla in posnemati takt vesele pesmi. Zdaj je za-

slutil poleg sebe Meto popolnoma drugačno, kakor jo je zrl v dolini.

Še je zavriskal. Predramil je orla, ki je poletel nad njim in odplul v dalje v mogočnem loku.

Zabil je oster veter, kakor bi bil puhal nepričakovano iz tal. Šimen se je razveselil. Ljubil je to sapo, ki ga je tako prijetno brila v obraz. Tudi v srce se mu je zagrizla in ga krepila. Dobro je čutil njeno zdravje, ki mu je kipelo v prsih sredi planin.

Na ostrem ovinku se je spet ustavil.

Zdajci se je spet spomnil Bričkovega. Čul je govoriti o njegovi ljubezni z Meto, še preden mu je to mati omenila. Ni pa hotel premišljati o tem. Bil je prepričan, da bi mu deklica sama povedala, če bi bila ljubezen z Jako resnejša.

Zdaj ga je ta misel neprijetno dirnila. Kakor oster rob skale, ki mu je štrlel nasproti, mu je stopil v dušo spomin nanj.

Bričkov je bil priljubljen in sladek. Nič krepkega, jeklenega ni bilo v njem, vendar je znal lagati možato in resno, da so mu dekleta verjela. Rada so govorila z njim in se mu smejala, kadar jim je prijazno pihal na dušo, čeprav so vedela, da mu ne smejo ničesar verjeti.

«Da sem se moral baš zdajle spomniti nanj... Lepo in jasno je v duši, pa se pretepe od nosenca, ki zakrije bleščavo! Zagristi se hoče vame in me omamiti v žalost in dvom. Kaj meni mar Jaka z vsemi svojimi ljubici! Mete ni imel nikoli in je ne bo nikoli imel!» si je glasno trdil in krepko korakal kvišku.

Pa mu zašume v ušesih besede Bezlajeve Špele, ki je vedno trdila, da se Bričkov ženski s svojim ognjenim pogledom kar zavrti v možgane, da na drugega kakor nanj sploh ne more več misliti.

«Mar naj verjamem njenim besedam? Zatele bana je bila vanj in ni ga mogla pozabiti!» si je dejal črednik.

Spet ga je misel zapeljala k Meti.

«Zakaj sem se tako zagledal v njo? Saj sem že prej ljubil druge. Ali ljubim Meto dovolj globoko? Ovčar Primož mi je trdil, da planinci samo enkrat ljubimo. On je ljubil samo planšarico Angato, ki mu je še mlada umrla. Zakaj sem baš za Meto lažil? Saj so tudi planšarice zale in poštene! Kako čudna je bila z menoj tista Martinčkova Reza, ki je kesneje pestovala z Bričkovim? Morda je želela kaj takega od mene? Čudno, da me napadajo te misli! Meto ljubim, ona je moja izvoljenka. Toda, ali me ona ljubi? Zakaj je bila vedno tako zamišljena? Zaradi mene pač ni mogla biti taka! Ženske so res čudne...»

Zivina je varno stopala po stezi mimo prepada. Na nasprotnem koncu, kjer se je prepad lijasto plitvil, se je Šimen vlegel v travo. Pograbil je debel kamen in ga nekako srdito treščil v prepad, kakor bi hotel z njim ubiti vse nejasne misli, ki so ga nadlegovale.

Zabobnelo je v globeli, votlo odmevalo in naposled utihnilo. Poslušal je odmev, ki je stisnjeno zajecjal, zabučal in naposled utihnil.

Pri reševanju vinogradniške krize si veliko ometamo tudi od snovanja vinarских zadrug, ki bi nam pomogle do lažje in ugodnejše oddaje vinskega pridelka. Res je to, toda pot do vinarских zadrug je pri nas tako dolga in težka, da je pričakovati za enkrat malo uspeha in ostanemo slej ko prej navezani na lastno pomoč, ki jo moramo zazreti v omejitvi nedobičkanosnega vinogradništva.

Sejmi

- 11. oktobra: Radeče.
- 12. oktobra: Teharje, Sv. Rok pri Mokronogu, Semič.
- 13. oktobra: Kapla pri Prevaljah, Ljutomer.
- 15. oktobra: Planina pri Brežicah, Kamnik, Sodražica, Loče pri Konjicah, Nadlesk, Murska Sobota.
- 16. oktobra: Kočevje, Verače.
- 17. oktobra: Loka pri Laškem, Sv. Ema pri Šmarju.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:

1 dolar za okrog 55-90 Din;

v devizah:

100 italijanskih lir za 283-02 do 283-92 Din;

1 dolar za 55-91 do 56-08 Din;

100 francoskih frankov za 221-01 do 221-67 Din;

100 češkoslovaških kron za 166-08 do 166-58 Din.

Vojna škoda se je trgovala po okrog 303 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 65 Din.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem živinskem sejmu so bile naslednje cene za kilogram žive teže: voli, debeli, po 4-25 do 6-75 Din, poldebili po 3-50 do 5-50 Din, plemenski po 2-75 do 4 Din, biki za klanje po 3 do 4-50 Din, krave, klavne, debele, po 2-75 do 3-75 Din, plemenske po 2-75 do 3 Din, klobasarice po 1-50 do 2-50, mlada živina po 3-60 do 6 Din. Mesne cene: volovsko meso po 10 do 16 Din, meso bikov, krav in telic po 6 do 8 Din, telečje po 10 do 24 Din, svinjsko sveže po 12 do 25 Din za kilogram.

HMELEJ. Kupčija v Savinjski dolini je še vedno mrtva. Minili teden so bile prodane manjše količine po 10 do 11 Din za kilogram.

Dvignil se je in odhitel za živino. Na ovinku se mu je odprl svoboden razgled po vsej dolini. Krepko je zavriskal in nebrzdano zavihtel svoj klobuk.

Ponosno vzravnal kakor kralj na pohodu je stopal v svoje planinsko kraljestvo.

II.

Šimen hodi po planini. V prepad je namenjen. Ze stoji pri samotni pastirski koči, kjer poišče dolgo lestvo, ki jo odnese na rami proti prepadu.

Tam nasloni lestvo na prvo polico v breznu. Upre se nanjo z roko. Lestva se čvrsto drži. Zdaj se prime za rob skale, stopi na lestvo in nekoliko pocinca. Lestva stoji trdno. Spodnja konca sta dobro zavarovana z železnimi konicami, ki so se zagrizle v led, pokrivajoč polico.

«Dobro drži!» ugotovi pastir in zleze varno po lestvi na prvo, dokaj široko polico, kjer vidi samo sneg in led.

«Prezgoden sem! Na prvi polici je še sneg. Dolgočasno bo! Sameval bom! Tovarišev že se ne bo!» se pogovarja črednik, ko leze globlje.

Pa se otrese otožnih misli. Dospel je na dno prepada, kjer zavriska. Glas bučno odmeva nazaj vanj, kakor bi odgovarjali tuji, neznani glasovi iz razpok in kotanj v breznu.

Na planini ni studenca. Pastirji nosijo led v nahrbtnikih iz prepada. Polagajo ga v korito, da se na solcu stali, sicer ne bi imeli s čim napajati živine.

Kratke vesti

— **Začetek letošnje trgatve.** Banska uprava razglasa, da veljajo lani določene smernice za določitev začetka trgatve tudi letos. Branje namiznega grozdja (za vživanje) se vrši lahko vsak čas, čim so dotične vrste grozdja dovolj sladke in užitne. Začetek splošne trgatve grozdja pa določijo občinske uprave v sporazumu s pristojnimi sreskimi načelstvi, ki poročajo o tem do 25. oktobra kletarskemu nadzorniku pri kmetijskem oddelku banske uprave dravske banovine v Ljubljani. Občinske uprave lahko dovoljujejo trgatve ranih grozdnih vrst tudi pred rokom za splošno trgatve, prav tako podbiranje bolnega grozdja poznih vrst. Pričakovati je, da bodo dobra vina, torej od čim poznejših trgatve, kolikor toliko šla v denar, slaba vina pa težko ali pa sploh ne. Slajenje moštov od trgatve pred določenim rokom je v vsakem primeru zabranjeno.

— **Prijave vinskih pridelkov.** Banska uprava opozarja, da morajo vinogradniki takoj po trgatvi ustno ali pismeno prijaviti količino pridelka svojih goric, grozdja, odnosno vinskega mošta, in sicer ločeno, koliko od žlahtnih koliko od samorodnih trt. Pregledno zbrane podatke predlože občinske uprave do 25. novembra sreskim načelstvom, le-ta pa s svojimi poročili do 25. decembra kletarskemu nadzorniku pri kmetijskem oddelku banske uprave v Ljubljani. Točne prijave vinskih pridelkov so važen pripomoček za uspešno izvrševanje zakona o vinu in v največjo korist celotnega vinskega gospodarstva, zlasti kmetijskih vinogradnikov samih. Z davščinami, kakor nekateri vinogradniki domnevajo, pa nimajo prav nič skupnega.

— **Podpore banovinam za nabavo strojev za čiščenje deteljnega semena.** Vsako leto se uvaža k nam mnogo vagonov deteljnega semena. Prav lahko bi se pri nas doma pridelalo dovolj deteljnega semena. Da je bilo naše blago slabo, je bilo predvsem krivo to, da nismo imeli modernih čistilnih strojev. V skrbi za napredek našega kmetijstva je odločil minister za poljedelstvo, da se iz proračuna državnega kmetijskega zaklada podeli podpora banskim upravam savske, dravske in dunavske banovine po 330.000 Din za nabavo strojev za čiščenje deteljnega semena. Ti stroji so namenjeni za čiščenje deteljnega semena.

— **Kmetijska razstava v Kranju je odložena.** Kmetijska razstava v Kranju, ki bi se naj vršila

v začetku novembra letos, je zaradi nenadnih zadržkov odgodena na nedoločen čas.

— **Kupujte grozdjen za mošt.** Kmetovalce in zasebnike, ki potrebujejo vino za domačo porabo, opozarjamo, da je nakup in promet grozdja povsem prost. Kupljeno grozdje lahko vsakdo sam izpreša, tako dobljeni mošt pa je za lastno porabo zasebnika (ne pa vinskega trgovca) oproščen prijave pri finančni kontroli zaradi plačanja trošarine. Ako tak zasebnik nima priprave za stiskanje, lahko kupljeno grozdje preša tudi pri prodajalcu, vendar pa si mora za prevoz takega mošta pri oddelku finančne kontrole preskrbeti spremnico, na kateri naj bo navedeno, da je mošt izprešan iz kupljenega grozdja za domačo porabo. Po vkletenju na domu se mora spremnica oddati oddelku finančne kontrole, ki vzame prenos mošta iz kupljenega grozdja na znanje, ne predpiše pa nikake trošarine, niti pozneje, ko mošt prevre v vino.

— **Uspeh sevniške sadne razstave.** Sadno razstavo za sevniško Posavje v Sevnici je otvoril v nedeljo 4. t. m. z nagovorom župan gosp. Krulej. Kot zastopnika oblastev sta prisotstvovala otvoritvi g. Mohorič, sreski kmetijski referent iz Brežic, ki je številnim sadjarjem predaval o umnem sadjarstvu in o trgovini s sadjem, in g. Ambrož, kmetijski referent iz Krškega. Prvi dan je posetilo sadno razstavo, ki je vzorno urejena, okrog 2000 ljudi, med temi izredno mnogo kupcev iz Zagreba, Trbovelj, Litije, Zagorja, Hrastnika in Ljubljane. Drugi dan razstave se je vršil sejem za vinsko grozdje, ki ga je posetilo okrog 700 ljudi, med njimi mnogo kupcev z Gorenjske, iz Zasavja, Posavja in Savinjske doline. Uspeh prvega takega sejma je bil popoln. Prodano je bilo vse vinsko grozdje, ki je bilo na razstavi, to je 35.600 kg, izven razstave pa še okrog 15.000 do 20.000 kg. Mnogo je bilo tudi zanimancev za namizno grozdje, ki pa, žal, niso prišli povsem na svoj račun, ker niso dobro razumeli namena te prireditve, ki je bila namenjena samo za prodajo velikih množin vinskega grozdja.

Pri čevljarju.

Stranka: «Prosim, da bi mi te čevlje kmalu popravili. Upam, da vam to delo ne bo vzelo mnogo časa. Podplati so sicer preluknjani, pete bo treba nove nabiti in tudi gornje usnje je že razpokano, toda trakovi so še popolnoma novi...»

* Mladenič išče prikladne kose ledu. S sekirico, ki jo ima s seboj, odseka dva poštena kosa ledu, ju položi v nahrbtnik in leze na polico, kjer, pusti led in se še trikrat vrne po novega.

Nato dvigne lestvo na polico in znosi polagoma led kvišku v korito.

Veselo hodi za svojo čredo, žvižga in poje, dokler se ne prične mračiti.

Živina mirno počiva.

Šimen sloni v travi. Z desnico si podpira glavo in opazuje nebo nad seboj.

Zdaj ne misli na svoje dekle. Duša je zablodila v pravljичni svet. Na planinsko vilo misli in njeno lepo hčerko Planinko, o kateri mu je pravil stari ovčar Primož:

«Prav na tej planini je živela vila, ki je imela krasno hčer Planinko. Kadar je zjutraj vstajalo solnce izza gore, je sedela Planinka na najvišji skali in pela svojo jutrnjo pesem. Solnce je zardevalo pred tem črnim bitjem. Oblački so se nad njo zavrteli in zarajali. Vetre je zasvirale tenko in ubrano kakor po nevidnih nežnih strunah.

Vila in njena hčerka sta ljubili dobre pastirce, ki so pasli na planini svojo živino. Pomagali sta jim, kjer sta mogli. Če se je čreda razkropila, sta jo zbrali, če se je kaka žival ubila, sta jo našli in pokazali pastirjem. Nevarne kraje je pa vila zaznamenovala z belimi cvetovi, ki jih je imenovala po svoji hčerki planinki in se še zdaj tako imenujejo. Po nevarnih krajih rasto in

opozarjajo drzne planince, naj pazijo, da ne zdrknejo v prepad.»

Črednik misli na vilo. Dela se noč in Šimen nabere dračja in si zakuri ogenj.

Počasi vstaja dim pod nebo.

Črednik se spet vleže k ognju. Predrami ga klic:

«Šime! Šime!»

«Kaj pa je?» se zadere z rokama ob ustih proti strani, kjer je začul klic.

Kmalu se približa stara planšarica Mica, ki je šele zdaj zapazila ogenj, ki ga je kuril nekoliko v zatišju.

Z Mico je prišla njena mlada nečakinja Marta.

Veselo se pozdravijo.

«Zvedela sem, da si že šel, ti nepočakanec! Lahko bi šli skupaj! Pa sem še rekla, da te bova dohiteli. Ni se nama še mudilo. Pa saj veš, kako je z menoj. Vsako leto komaj čakam, da pridem v te naše ljubljene hribe!» je hitela starka.

Črednik se ozre v Marto. Kar začudi se dekletovi lepoti. Oba povesita oči. E, ta Marta! Pravkar je mislil na vilo Planinko, pa jo ima zdaj pred seboj, vso prelestno, živo in kipečo zdravja!

Hitro se otrese zadrege, ki jo trenutno začuti. V srcu si takoj očita, da je postal babjek. Saj je vendar obljubil zvestobo svoji Meti. Zdaj mu pa tudi Marta ugaja! Komaj se je od Meti dobro poslovil, ga že nekaj žene k tej ljubki planšarici.

Starka ju zadovoljno gleda. Lep par sta. Njen pogled oba kar objema.

(Dalje prihodnjč.)

Tako je.

Kaplar: «Redov Zmazek, zakaj nosite naočnike? Kaj pa ste bili v civilu?»

Redov: «Kratkoviden, gospod kaplar...»

Kaj dela?

Jure: «Kaj, za vraga, počneš, da se tako rediš?»

Janez: «Nič...»

DOPISI

MALA NEDELJA. V zadnji številki «Domovine» je bil po pomoti napačno objavljen datum tombole Društvenega doma. Velika tombola Društvenega doma bo v nedeljo 15. novembra.

PRIMSKOVO PRI KRANJU. Cenjene bralce «Domovine» iz Primskovega in okolice obveščamo, da smo zopet pričeli dramsko delo na novem odru. V nedeljo 11. t. m. bomo uprizorili štiri-dejanko «Zarenje planin», lepo igro, ki je zajeta iz življenja na planinah. Režijo vodi pisec. Vabimo vse prijatelje in znance, naj pridejo pogledat našo igro. Pričetek igre ob 4. popoldne.

STUDENCI PRI MARIBORU. Sokol je priredil v soboto splošno priljubljenemu dolgoletnemu načelniku br. Vitomiru Cilenšku, ki je odšel k Sokolu Maribor L., v tukajšnji telovadnici poslovilni večer. Zbralo se je dosti bratov in sester in tudi drugo občinstvo, ki se je poslovilo od njega. V poslovilnem govoru je starosta br. Hren poudaril, da br. Cilenšek ni bil Sokol samo v telovadnici, nego tudi zunaj v življenju. Bil je izvrsten vzgojitelj naraščaja in prvovrsten igralec na odru. Na koncu govora mu je br. starosta želel obilo sreče pri novem društvu. Izročil mu je kot priznanje za njegovo delo krasno izdelano diplomu, članice pa so mu poklonile za spomin krasen svilnen robček. Bratu Cilenšku želimo pri njegovem nadaljnjem delu mnogo uspeha. — Dramski odsek tukajšnjega Sokola priredi v soboto 10. t. m. velezanimivo igro «Odgodena noč». Kdor se še ni temeljito nasmejal, naj pride v soboto v Sokolski dom v Studence. — Tudi plesno šolo bo v kratkem otvoril naš Sokol.

ŠT. VID PRI STIČNI. (Smrtna kosa.) V visoki starosti 82 let je umrla v Cesti 27. septembra posestnica Marija Kasteličeva. Pokopali so jo 29. septembra v Velikem Gabru. Dobra Jeraševa mati je zapustila pet doraslih sinov, od katerih so trije v Severni Ameriki, dva pa doma. Naj bo priljubljeni pokojnici ohranjen blag spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

DOMAČE NOVOSTI

* **Nj. Vel. kraljica Marija v Ljubljani.** V torek dop. je posetila Ljubljano Nj. Vel. kraljica Marija z avtom, ki ga je šofirala sama. V njenem spremstvu je bila dvorna dama ga. Švrljugova. Kraljico so povsod, kjer so jo spoznali, navdušeno pozdravljali.

* **Knez Pavle in kneginja Olga za prebivalstvo siromašnih krajev.** Predsednik Rdečega križa je prejel od ministra dvora pismo, v katerem sporočata Njuni Visočanstvi knez Pavle in kneginja Olga, da darujeta, knez 20.000 in kneginja 10.000 Din kot prispevka za kraje, prizadete po suši in drugih vremenskih neizostah.

* **Smrt svivolasega duhovnika.** V Novem mestu je v ponedeljek umrl kanonik g. Anton Zlogar v visoki starosti 81 let. Pokojnik je kaplanoval svojetasno v Mokronogu in Ljubljani in bil kurat tudi v ljubljanski kaznilnici. Osem let je bil župnik v Kranjski gori in pozneje dekan v Šmartnem pri Litiji, dokler ni bil imenovan za kanonika novomeškega kapitlja. V mlajših letih se je pokojnik vneto udeleževal pri Družbi sv. Cirila in Metoda. V Novem mestu je bil splošno spoštovan. Bodi mu ohranjen časten spomin!

* **Nova ureditev zdravstvene službe.** Kraljevska banska uprava dravske banovine razglasa: Pravkar je objavljeno imenovanje banovinskih zdravnikov za združene zdravstvene občine dravske banovine, kakor to predpisuje zakon o zdravstvenih občinah. S tem je prenehala dosedanja institucija okrožnih zdravnikov. Novi zdravniki združenih zdravstvenih občin se plačujejo iz banovinskega proračuna. Prav tako poravnava banovina tudi vse materialne stroške za zdravljenje ubožnega prebivalstva, dočim so dosedaj morala nositi vse te stroške zdravstvena okrožja, ki so v to svrhu pobirala posebno zdravstveno doklado. Ta doklada je na osnovi banovinskega proračuna odpravljena. Nova ureditev zdravstvene službe na deželi pa pomenja za prebivalstvo banovine znatno razbremenitev tudi v drugem pogledu. Na temelju zakona o zdravstvenih občinah je ban izdal uredbo o zdravniški tarifi zdravnikov samostojnih in združenih zdravstvenih občin dravske banovine, po kateri so banovinski zdravniki obvezani brezplačno zdraviti siromašno prebivalstvo, manj premožne, to je one, ki ne plačujejo nad tisoč dinarjev neposrednih davkov, pa po najnižji zdravniški tarifi. Z uveljavljanjem najnižje zdravniške tarife je postala redna zdravniška pomoč omogočena vsem slojem prebivalstva, zato se bo zdravje ljudstva okrepilo. Banovinski zdravniki sodelujejo pri asanacijah, pospešujejo zdravstvo in v splošnem skrbijo za zdravstveno prosveto prebivalstva svojega okoliša.

* **Pomnoženo število delovnih dni v Trbovljah.** Trboveljsko delavstvo je bilo obveščeno, da se bo delalo v oktobru po pet dni na teden. Praznovalo se bo samo ob sobotah. To pomeni za delavstvo veliko olajšanje njegovega bednega stanja. Upajmo, da bo v bodočih zimskih mesecih izostalo praznovanje tudi ob sobotah. Zvišanje delovnih dni je gotovo posledica zgodnje zime, ki se nam letos obeta, v veliki meri pa tudi državnih činiteljev, ki storijo vse, da se ublaži nevzdržni položaj našega delavstva.

* **Ekspozitura okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ptujju javlja,** da je s 1. t. m. uveden delovni čas za stranke vsak delavnik od 8. do pol 13. in od 14. do pol 16. ure. Ves ta čas je odprt tudi ambulatorij. Ostali čas ob delavnikih je odrejen za notranje poslovanje. Glede na to sta v tem času urad in ambulatorij zaprti. Delovna služba ob nedeljah in uradnih praznikih se vrši od 9. do 11. ure zjutraj. Člani se opozarjajo, da si lahko poiščejo nujno zdravniško pomoč tudi na stanovanju uradovih zdravnikov, in sicer le v času, ko zdravniki v uradnem ambulatoriju ne ordinirajo. Za uradove člane ordinirajo gg. dr. Viljem Blanke, dr. Aleksander Kuhar in dr. Matija Mrgole.

* **Nove tablice za trafike.** Uprava državnih monopolov je nabavila za vse trafike nove tablice, ki si jih morajo vsi trafikanti nabaviti najpozneje do konca oktobra in jih pritrčiti na vidnem kraju. Nove tablice so enotne za vse trafike in uprava državnih monopolov jih prodaja po 50 Din, sprejema pa stare tablice in jih uračunava, in sicer mestne po 25, vaške pa po 8 Din. košnji pristop jako priporočljiv.

* **Eno uro po upokojitvi je umrl.** Te dni so upokojili v Zagorju bolnega Ranzingerja, ki je bil zaposlen na rudniški dovlačilni progi kot kurjač na lokomotivi. Pokojniko uživati pa mu ni bilo usojeno, ker je nekako eno uro po upokojitvi umrl. Mladi mož je bolehal že dalje časa za sušico, ki ji je sedaj podlegel. Zapušča mlado vdovo in mater. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Bik mu je razparal trebuh.** V Zapodju je posestnik Kokalj hotel svojega bika prikleniti k jaslom. Ko se mu je pa približal, se je bik, katerega so komaj spravili v hlev, zaletel z vso silo v gospodarja in mu zasadel rogovje v trebuh, katerega je tako razparal, da nesrečnika niso mogli prepeljati k zdravniku. Poklicali so litijskega zdravnika dr. Ukmarja, ki je sredi noči nemudno prispel in smrtnoranjencu nudil najnujnejšo pomoč.

* **Medved ustreljen na Menini.** Te dni so bili kamniški lovci na lovu na Menini in je graščak g. Tone Kersnik z Brda pri Lukovici ustrelil velikega medveda, ki je tehtal 198 kg. Lovci so ugotovili, da je zver stara najmanj 12 let. Medveda so spravili z nosilnico v dolino.

* **Žrtev lovske nepredvidnosti.** V celjsko bolnišnico je bil pripeljan 40letni posestnik Franc Začnik iz Savine pri Ljubnem. Ko je šel v nedeljo po cesti v okolici Ljubnega, je počil nenadno iz kakih 200 metrov oddaljenega gozda strel in je krogla zadela Začnika v levo stegno. Krogla se je razploščila in zdrobila Začniku levo stegno.

* **Ljudska samopomoč v Mariboru** naznanja vsemu cenjenemu občinstvu dravske banovine, da je ustanovila z dnem 1. oktobra 1931. peto skupino z oddelki A/IV, B/IV, C/IV, D/IV. V te oddelke se sprejemajo do preklica vse zdrave osebe od 51. do 90. leta, in sicer za 1000, 2000, 4000, 10.000 Din, oziroma iz vseh oddelkov za 17.000 Din podpore. Ker se sprejme za vsak oddelek le omejeno število starejših članov, je ta

* **Vlak je odrezal kravi glavo.** Pri posestniku in gostilničarju Drakslerju v Laborah pri Šmartnem je nastanil neki živinski trgovec v hlevu čredo živine, ki jo prodaja na sejmu. Imel je tudi svojega pastirja. Ko je ta nedavno pasel krave na Drakslerjevem travniku, je premalo pazil nanje, tako da so ušle po bregu navzdol na železniški tir. Medtem je pridrvel vlak. Krave so se ustrašile in bežale po tiru naprej. Ena pa je zaostala in od strahu skočila med dva vagona, ki sta jo potlačila na tla in so ji kolesa odrezala glavo.

* **Nenavaden samomer s plinom.** Te dni zjutraj je našla neka postrežnica v dvoriščnem stanovanju v hiši Mete Bašev v Aškerčevi ulici v Celju na zofi sedečega mrtvega Joahima Klovvarja, 32letnega bivšega postrežnika, rojenega v Slivnem, občina Sv. Krištof nad Laškimi. Klovvar se je zvečer prejšnjega dne po prihodu domov oblekel praznično črno, izruval iz sobne stene plinovo cev, od katere je odtrgal plinski kuhar in ga vrgel na tla, nato pa cev tako zakrivil, da mu je odprtina obstala pred usti in nosom. Vse del se je na zofo ob steni in postelji, roke potisnil v hlačne žepe, glavo nagnil nad cev z uhačajočim svetilnim plinom in se tako zastrupil. Obupno dejanje je bržčas izvršil že zgodaj zvečer. Vzrok samomora je iskati v tem, da je imel odpovedano stanovanje, bil je pa tudi bolehen, a zlasti ga je pekla izguba 40.000 Din, katere je posodil nekemu bivšemu celjskemu obrtniku, ki pa je propadel in je tako Klovvar prišel ob svoj denar. Pokojnik že dve leti ni izvrševal svojega poklica in je živel le od prihrankov in večje dediščine.

* **Velik požar pri Petrovčah.** V torek dopoldne je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Vetrnika na Gorici pri Petrovčah. Plameni so zajeli tudi svinjak in prešli na gospodarsko poslopje, svinjak in kozolec posestnika Mirnika. Da ogenj ni zavzel še večjega obsega, je zaslug gasilskih društev z Lopate, iz Arje vasi, Zaleca, Celja, Gaberja, Ložnice, Babnega in Drešnje vasi.

* **Požar pri Celju.** V nedeljo je nastal požar v gospodarskem poslopju gostilničarja in posestnika Stropnika v Čretu pri Celju. Veliko gospodarsko poslopje, polno poljskih in travniških pridelkov in gospodarskega orodja, je bilo v nekaj trenutkih obdano od mogočnih plamenov. Zaradi suma požiga je bil takoj aretiran neki delavec, ki so ga morali kratko pred nastopom ognja zaradi nadležnosti odstraniti iz gostilne in ki je tedaj gostilničarju zagrozil, da bo «nekaj naredil». Aretiranec taji požig.

* **Z lizolom si je končal življenje.** V soboto zjutraj so našli v stanovanjski hiši železniške kurilnice na Jesenicah okrog 48 let starega samskega železniškega uradnika Josipa Pšeničnika zastrupljenega z lizolom v zadnjih zdihljajih. Preden je došel poklicani zdravnik, je Pšeničnik že umrl.

* **Smrtna nesreča šolarke.** Na cesti Prevalje—Mežica je prišla pod voz devetletna Krsnikova hčerka iz Guštanja. Ubogo dekletce je dobilo smrtnonevarne poškodbe in je nekaj minut nato izdihnilo.

* **Požar na Krškem polju.** Te dni je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Franca Jeniča na Pristavi. Na pomoč so prihiteli sosede, takoj za njimi pa je že bilo na mestu gasilno društvo iz Velikega Podloga, ki je že tolikokrat uspešno nastopilo. Žal je takoj zmanjkalo vode, zato gašenje ni moglo iti gladko izpod rok. Pomagali so prihiteli tudi gasilci od Sv. Križa in iz Kostanjevice. Ker je obstajalo poslopje skoro iz samih lesenih delov, je ogenj silno napredoval in postal nevaren sosednim poslopjem. Kljub vsemu naporu ni ostalo samo pri gospodarskem poslopju. Posestniku Jeniču so zgoreli kozolec, kašče, svinjaki, hlev in čebelnjak, hišo pa mu je ogenj hudo poškodoval. Vsi naporu gasilcev tudi niso mogli preprečiti ognja pri posestniku Jožetu Lajkoviču, kateremu je zgorel hlev. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno. Da bi ogenj podtaknila zlobna roka, je mogoče, ni pa izključeno, da je požar nastal zaradi otroškega igranja z vžgalicami.

* **Trije požari v Savinjski dolini.** Zločinskih požigov v Savinjski dolini ni konec. V eni zadnjih noči je nesreča zadela posestnika Ivana Čuka, po domače Mešica, v Založah pri Polzeli, ki sta mu zgorela stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje. V gospodarskem poslopju je ogenj uničil stiskalnico, stroj za drobljenje sadja, več sodov jabolčnika in še nekatere prazne sode, pripravljene za vinski mošt. V stanovanjski hiši sta zgorela vsa oprava in obleka in je nesrečna družina, ki šteje osem nepreskrbljenih otrok, otela le tisto, kar je imela na sebi. — Prav tako je ogenj uničil ponoči v Št. Pavlu pri Preboldu gospodarsko poslopje posestnika Žoharja, po domače Lončarja. Domači so vsi trdno spali, ko je začelo goreti, in so se zbudili šele, ko so jih priklicali prihajajoči ljudje. S poslopjem vred so zgorele tri kože, 17 kokoši in dve svinji in sploh vse, kar se je nahajalo v poslopju. Škoda je le delno krita z zavarovalnino. — Predzadnji torek zjutraj pa je požar upepelil gospodarsko poslopje posestnika in trgovca Cizeja, po domače Jovana v Prekopi pri Vranskem. Zgorelo mu je gospodarsko poslopje na posestvu v Oblatih pri Ponorju. Kako je ogenj nastal, je v vseh treh primerih nejasno. V zadnjem času so bile zaradi suma požigov aretirane številne osebe.

* **Kolesar do smrti povozil starko.** Ko se je te dni 16letni fant Jože Brehar peljal s kolesom na delo v tovarno «Impex» v Kranju, je moral tam, kjer začne cesta rahlo padati v dolg klanec, prehiteti neko starko. Ko jo je zagledal, je pozvonil, a ona se je tako ustrašila, da je skočila na sredo ceste. Kolesar jo je dohitel in ženico podrl na tla. Starka je padla tako nesrečno, da ji je počila lobanja, dobila pa je tudi notranje poškodbe. Poklicali so takoj policijo, ki je odredila prevoz ženske na reševalno postajo v Kranju. Na reševalni postaji jo je prevezal zdravnik dr. Bežič, a žal je prišla pomoč že prepozno. Nesrečnica je kmalu umrla zaradi hudih poškodb.

* **Obtožena zaradi dvojnega detomora.** Orožniška postaja v Murskem Središču je bila obveščena, da je vasi Gibini, občina Strigova, neka žena umorila svojega zakonskega novorojenčka. Orožniški podnarednik Subotič se je takoj podal v omenjeno vas in ugotovil, da je detomorilka 29letna Marija Makovčeva, žena Janeza Makovca. Sodnozdravniška komisija je dognala, da je ženska otroka zadavila. Proti Makovčevi se vodi sodni postopek že zaradi detomora, ki ga je zakrivila leta 1929, ko je prav tako zadavila svoje dete, ki pa je bilo nezakonsko. Detomorilka je, kakor kaže, nekoliko slaboumna.

* **Vasovanje je plačal z življenjem.** Pošten in delaven mladenič, ki je stopil komaj v življenje, je moral vasovanje pri dekletu, ki ga je nameraval poročiti, plačati z življenjem. Komaj dvajsetletni mladenič Tomaž Gole iz Malega Cirknika je šel vasovat k svoji izvoljenki v vas Češnjice.

Med potjo, ko se je vračal proti domu, je bil napaden od neznanih fantov. Eden teh ga je močno udaril s kopačko po glavi in mu prizadel smrtnonevarno rano. Ranjenec je bil prepeljan v bolnišnico, kjer je pa po treh tednih trpljenja umrl. Izpovedal je še, da napadalcev sicer ni poznal, vendar pa je izdal osumljenčevo ime. Po vestnem poizvedovanju orožništva je bil naposled aretiran neki I. N. iz Češnjice, poročen mož in družinski oče, ki je dejanje tudi priznal. «Nisem ga mislil tako hudo!» je izjavil. Storil je zločin nad bližnjim, poleg tega pa še uničil sebe in družino.

* **Skrivnostni zločinci.** Pred meseci so poročali listi o drznem roparskem napadu na dve stari ženi, mater in hčer, v samotnem mlinu v Dolini pri Čatežu. V noči od minilega petka na soboto pa so se gotovo isti lopovi zopet pojavili in jima zažgali gospodarsko poslopje, ki je do tal pogorelo. Na pomoč so prihiteli najprej ljudje iz Ravnega in Križa, kmalu za njimi pa gasilci iz Sela in Sevnice z motorko. Zločinci so pustili tudi pismo, v katerem grozijo, da bodo še prišli in vse požgali, ženi pa vrgli v vodo. Pismo imajo v rokah orožniki, ki z vso vmeno zasledujejo lopove.

* **Krvava trgatav.** V nedeljo so imeli trgatav grozdja v Trnicah pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Med veselico je nastal spor med skupino fantov in nekim orožnikom zaradi nekega dekleta. Fantje so tekmeza nekaj časa grdo gledali, potem pa se je opogumil 22letni Štefan Svenšek, ki je med plesom prišel po deklico. Orožnik pa je ni hotel prepustiti novemu plesalcu. Fantje so nato navalili na orožnika. Orožnik, obkoljen od fantov in videč, da gre zares, je potegnil svojo pištolo, misleč, da se bodo fantje prestrašili. To je bilo pa le olje na ogenj. Od vina razgrete duhove je pogled na orožje še bolj razburil in nastal je metež, v katerem je tudi orožnika zapustil duh prisotnosti in nenadno je počil strel. Svenšek se je zgrudil na tla, zadet v prsi in hudo ranjen. Kroglja, izstreljena v neposredni bližini, mu je od zgoraj navzdol prebila prsi, prevrtala pljuča in obtičala v ledvicah. Svenška so prenesli na posteljo, zvečer pa ga je iz Maribora pozvani reševalni avto prepeljal v splošno bolnišnico.

* **Požigalec z grozilnim pismom.** Zloben požigalec je zažgal v petek gospodarsko poslopje znani živinorejki montafonskih volov Mini Vdovčevi, po domače Teranovi. Gospodinja je našla na oknu pismo, v katerem ji zločinec grozi, da se bo čez leto dni vrnil in zažgal še ostalo. Ljudje sumijo, da je zlobni zločinec član zloglasne bivše Jakopinove tolpe. Orožniki zločinca pridno iščejo.

* **Brat je zadavil brata.** V Obrijah, vasi, ki spada pod občino Moste pri Ljubljani, so našli v ponedeljek dne 5. t. m. zgodaj zjutraj na cesti, nedaleč od domačije posestnika Zajca, mrtvega 24letnega domačega sina Valentina. O zadevi je bila obveščena policijska stražnica v Mostah, ki je takoj odposlala več stražnikov na kraj dogodka. Iz Ljubljane je prispela policijska komisija, ki je po ogledu ugotovila, da je bil pokojnik zadavljen. V zvezi s smrtjo Valentina Zajca je bil zaslišan njegov brat Stanko, ki je prišel zjutraj na policijsko stražnico prijaviti, da leži njegov brat mrtev na cesti. Stanko je izpovedal, da sta se z bratom in posestnikovim sinom Francetom Smerajcem udeležila trgatve grozdja v Kebrovi gostilni v Obrijah. V gostilni so se fantje malo preveč nalezli kapljice in ko so bili duhovi od vina razgreti, je nastal prepir in pretep, ki pa se je končal brez hujših posledic. Okrog 1. ponoči sta Zajca skupno s Smerajcem zapustila gostilno. Vsi trije so bili precej vinjeni in sploh niso vedeli, kje in kako so kolovratili. Okrog 2. zjutraj so prišli pred Zajčevo hišo. Valentin je bil najbolj pijan, začel je kričati in razsajati, da ne gre domov in da naj ga pustita pri miru. Policija je dalje časa zasliševala Stanka in ga naposled aretirala, zlasti, ker so priče izpovedale, da sta se oba brata na cesti prepirala in da je Stanko Valentina davil. Pri nadaljnjem zaslišavanju v torek je Stanko opisal resnično ves

dogodek in priznal, da je brata zadavil le slučajno in ne namerno.

* **Nevaren zločinec prijet.** V Trebnjem se je izvršil drzen vlom. Neznani zlikovec je vlomil v hotel g. Ignaca Bukovca in si prisvojil znaten plen v gotovini. Vlom je bil osumljen možak, ki je prenočeval v hotelu in ki se je sploh prav sumljivo vedel. Po zelo vestnem zasledovanju orožništva v Trebnjem se je posrečilo izslediti neznanca še istega dne. Možak je bil aretiran na Ponikvah pri Trebnjem, kjer je užival s svojo ženo plen. Vlomilec je že star znanec sodišč, saj je bil že ponovno obsojen zaradi vlomov in tatvin. Piše se Peter Mavrin, doma od Sv. Štefana pri Celju. Sam je izjavil, da je bil že na smrt obsojen, vendar je pa imel srečo, da je bil pomiloščen. Varnostna oblastva so ga že dolgo zasledovala.

* **Uboj pri ličkanju koruze.** V Razvanju so pri nekem kmetu ličkali koruzo. Med drugimi je bil tam tudi Feliks Pukl iz Gornjih Hoč, kolar pri Kobiju. Ponoči okrog druge ure je prišlo zaradi deklet do prepira in do dejanskega spopada, v teku katerega je bil Pukl z nožem zaboden v hrbet. Ko je prišel reševalni voz iz Maribora, je bil Pukl že mrtev. Ubijalca, 23letnega Marka Borca, so aretirali.

* **Tat in slepar, ki se je izdajal za pisatelja.** Po Ptuj se je klatil neki Damjan Vahen iz Ljubljane, ki se je izdajal za profesorja in pisatelja. Ker so mu pa postala tla vroča, jo je popihal. Ko je obrnil hrbet Ptuj, so začele prihajati prijave oškodovancev na policijo. Tako je pustolovski mladenič napravil večji dolg v Koserjevem hotelu. Pri nekem orožniškem vodniku je živel 14 dni, ne da bi plačal paro, nego mu je celo še ukradel zlato damsko uro in zlato zapestnico. Nekemu krojaškemu mojstru je ukradel denar, zlato uro, dva zlata prstana in pušico z manjšo vsoto denarja. Mladi potepuh se je iz Ptuja pritepel v Celje, kjer pa ga je policija spravila za zamreženo okno. Kakor kažejo prijave, se je izprijenec udeleževal že v Ljubljani in seveda tudi v Celju. V Celju je odnesel neki gospe več knjig v vrednosti 589 Din. Izročili so ga sodišču.

* **Aretirani tihotapei.** V Št. Ilju so prijeli finančni organi tri tihotape, ki so vtihotapili čez državno mejo 1000 m svile. Obmejna četa v Št. Ilju je prijela tihotape, ki je imel pri sebi 33 kg saharina. Na obmejni postaji Št. Ilju so finančni organi prijeli Rudolfa Šuma, ki je imel pri sebi veliko zalogo kresilnih kamnov in užigalnikov.

* **Tiralica za komunistom Josipom Debeljekom.** V petek je prišlo v Zagreb do krvavega spopada med policijskimi agenti in komunisti, med katerimi je bil tudi Josip Debeljak, ki je bil sicer ranjen, pa je vendar pobegnil. Zagrebška policija je izdala za njim tiralico. Debeljak je bil rojen leta 1902. v Orešju, srez Pregrada, in je po poklicu pekovski pomočnik. Navadno nastopa pod tujim imenom in doslej je bil prijavljen pod imenom Car Andrija, Peter Novaković in Vasa Todorović. Orožje ima vedno pri sebi in je vsak čas pripravljen, rabiti ga.

* **Zločinski požig.** Pri Cikavi je bila v samotni med holme mala domačija kočarice Antonije Turkove. Kočarica, ki pere perilo v mestu, je prišla v četrtek pozno zvečer domov in ji je mala hčerka pripovedovala, da je hodil okrog hiše neznani mož. Mati je pogledala krog hiše, a ker ni našla ničesar sumljivega, se je podala k počitku. Iz spanja pa jo je kmalu zbudil šum in skozi okno je videla plamene. Naglo je odnesla spečo hčerko iz hiše in poklicala sosede, da bi rešili, kar se še dá. Ogenj je objel vso hišo in sosede so z gospodinjo vred rešili le nekaj predalov iz omare, kjer je bilo shranjeno perilo in zavarovalna polica na 10.000 Din. Ogenj je morda začetil neznan tujec, ki se je potikal okrog hiše.

* **Važna novost.** Kakor je znano, preti vsakemu človeku nevarnost, da se mu začno zobje majati in da mu časoma izpadejo. Vzrok temu zelo razširjenemu pojavu je treba skoro brez izjeme iskati v zobnem kamnu. Navadno se od-

stranjuje zobni kamen na mehanični način, vendar se s tem ne more preprečiti tvoritev novih plasti. Po dolgoletnih znanstvenih raziskavah in poskusih se je dr. Bräunlichu posrečilo, v sulforicnoleatu najti uspešno sredstvo proti tvoritvi zobnega kamna. To res edinstveno sredstvo vsebuje sedaj davno preskušeni in priljubljeni Sargov Kalodont. Z njegovo pomočjo se zobni kamen polagoma odstrani in prepreči nova tvoritev na povsem neškodljiv način. Tako izpolnjuje Sargov Kalodont sedaj tudi zadnjo zahtevo modernega negovanja zob: odstranjuje škodljivi zobni kamen.

* Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, krofulozi in rahitizu, povečanju ščitne žleze in postanku golše je uravnava delovanja črevesja uporaba naravnih Franc Jožefove grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetižnikih, da ob začetku bolezni porajajoče se zapeke ponehavajo s pomočjo Franc Jožefove vode, ne da bi se pojavila driska, ki se je vsak bolnik boji. Franc Jožefova grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

USPEL SOKOLSKI NASTOP V LIMBUŠU.

Limbuš, oktobra.

Šest mesecev je minilo, odkar so se zbrali v Limbušu zavedni narodnjaki k posvetovanju, da ustanove sokolsko društvo. Njihovo posvetovanje je imelo uspeh in ustanovili so ob vhodu v ozko Dravsko dolino novo sokolsko trdnjavo, ki se je v teku šestih mesecev razvila tako daleč, da nam je lahko pokazala, kaj so Sokoli med tem časom storili in česa so se naučili.

Vsa čast odboru, ki je žrtvoval vse moči, da preskrbi telovadbe željni mladini vsaj telovadišča. Če greš mimo limbuške šole in se ozreš na levo, boš videl skromno, a lepo telovadišče, ki so si ga limbuški Sokoli sami pripravili. Vsak večer in vsako nedeljo so se vrli Sokoli in vrle Sokolice vadili pod vodstvom br. Kavčiča iz Studencev in v nedeljo so nam pokazali, kaj znaajo.

Ob 14. se je razvil po vasi spreved z vojaško godbo na čelu. V sprevedu so bili člani v krogih, članice, naraščaj, deca in ves odbor limbuškega Sokola. Ob burnem vzklikanju in med dežjem cvetlice se je pomikal spreved proti telovadišču, kjer se je vršil prvi javni nastop, katerega so se udeležili poleg domačega še društva iz Studencev, Selnice, Ruš, Maribora in od daljnega Sv. Lenarta.

Pred nastopom je starosta br. Robič pozdravil zbrane Sokole, zastopnika mariborske župe br. dr. Irgoliča in vse ostale prisotne. Nato je izpregovoril br. dr. Irgolič, ki je v kratkem govoru prisal delo in naloge Sokola ob severni meji, izza katere mnogi še vedno poželivo gledajo čez Kozjak, misleči, da bosta zeleno Pohorje in Dravska dolina še padla njim v roke. Zato je naloga Sokola, da se postavi na branik domovine. Naposled je želel limbuškemu Sokolu mnogo uspeha pri nadaljnjem delu. Sokoli so burno pozdravili br. dr. Irgoliča in mu viharo vzklikali.

Nastop je otvoril moški naraščaj z zletnimi vajami. Sledil je ženski naraščaj iz Studencev. Oba oddelka sta izvedla vaje dokaj skladno. Nato je nastopila deca iz Limbuša z vajami z zastavami in igrami, ki so bile prav zanimive in dobro izvedene. Krasne so bile skupinske vaje limbuškega društva. Člani in članice so nastopili z zletnimi vajami. Naposled se je vršila odbojka med člani iz Studencev in njihovim naraščajem. Igra je potekla živahno in v prvem polčasu je bil naraščaj v premoči in je premagal člane, v drugem polčasu pa so prišli člani v ofenzivo in premagali naraščaj. Krona nastopa pa je bila prodna telovadba na bradlji. Ljudje so vsakega telovadca nagradili z burnim ploskanjem.

Po nastopu je bila v Robičev gostilni veselica in je sokolska mladina rajala do teme, nato pa se je mirno razšla.

K. V.

IZ LEPE DEŽELE ŠKAFARJEV.

Nova Štifta na Dolenjskem, sept.

Doli na Dolenjskem je ta dežela, ob kočevski železnici, kjer ni vinskih goric pa tudi ne prehudih kraških polj. To je na zadnjem robu Slémen, rodovitnih tal za naše slovstvo, med Krevim in Prijateljstvom rodnim krajem, po vsej ribniški in kočevski dolini viden hriček, ki nosi Sinajski gori podobno ime.

Vsakdo se boji iti gor, ker se mu vidi predalet; do vseh večjih krajev pa je le dobre pol ure, in še to je po hladnih gozdovih, kjer so srne, zajci, lisice in druga zverjad, za katero pridno skrbi ortneški graščak, prav pogosta lepa prikazen.

Sv. Ana nad Ribnico je še višja, zato menda hodijo k njej ženice prosit jo, ene, da bi bila dobra letina v njih zakonskih zadevah, druge, da bi se v istih zadevah nič več ne pridelo, tretje pa, večinoma «device» in vdove, da bi ne bilo res, kar glede njih svetosti ljudje njim ne ljubega klepetajo o zadevah, za katere ima sveta Ana odločilno ali vsaj posvetovalno besedo pri Bogu.

Mir vlada v teh vaseh, saj ni niti enega psa, ki bi obljajal tujca. Mladina pase po lepih hribih debele kravice, a nič konj, ker teh tukaj ni. Škafarji odvažajo samo kravice, ki jih sedaj niti k oplemenjenju posebno pridno ne gonijo, češ, saj dobimo za tele komaj toliko, kolikor moramo plačati za bika, pa imamo še pot zastonj. Za pot je namreč škafarjem škoda časa, ker je treba pustiti v delu škafe, brente, golide, čebre in vse mogoče votle mere. To sta glavni zaslužek in glavno delo moških, ker po malih njivicah lahko vse opravijo ženske.

Stvarnik je vedel, da bo tu mnogo ljudi, zato je napravil tako vegast svet, da je več površine. V glavni vasi je namreč 15 števil, od katerih sta dve podrti, nekaj se jih podira, prav cela pa sploh nobena ni.

Nesreča nikjer ne počiva rada. Ker se škafarji bojijo, da bi jim morda sv. Florijan ob hudi uri ne stal dovolj uslužno ob strani, so si postavili Gasilski dom z ročno brizgalno prav na vrhu vasi. Ob nedeljah čitajo pri Tratnarju «Jutro», «Domovino» in vse, kar jim pride pod roko, ker ne poznamo strankarskih preprirov.

Za tujce so škafarji gostoljubni in če gre kdo od Ortneka proti Novi Štifti po bližnji skozi te vasi, mu radi postrežejo z vodo, kislim mlekom, kadar je letina, pa tudi s sadjem ali žganjem, ki ga kuhajo na lastni kotel in zaradi katerega se skrbne ženice mnogokrat jezijo na svoje priveske. Pijanost pa sicer tu ni v navadi.

V vasi ni ne gostilne ne trafike; seveda kajdi kljub temu in ob nedeljah se možakom od prve maše pa do desete ure prav nič ne mudi domov. Škafarji mnogo drže na stare navade, vendar pa napredujejo in poštene so.

Podružnica sv. Marka sprejema v večno varstvo vse trpine in trpinke teh vasi, krstijo jih pa pri sv. Magdaleni v novi cerkvi, kjer pridno pase svoje ovčice in lovi garjeve ovce sivolasi župnik že dolgo let.

PISMO IZ ŠMARTNA PRI LITJI.

Živahno društveno življenje. — Požar v Mali Kostrevec.

Šmartno pri Litji, oktobra.

V septembru so se vršile pri nas in v okolici razne prireditve. Predvsem je omeniti veliko tombolo v korist gradbe potrebnega Narodnega doma. Dobitki so bili dragoceni in so jih bili srečni dobitniki prav veseli. — Dne 20. septembra se je vršila velika zaključna gasilska vaja zasavske gasilske župe za okrožje Litijo v Zavrstniku. Sodelovala so vsa včlanjena gasilna društva z moštvom in gasilskim orodjem. Preiskusila se je uporabljivost gasilskega orodja in pokazala vzorna disciplina članstva: v najkrajšem času so začele brizgati tri motorke in ostale

brizgalne vodo na kraj pogorišča, ki je bil zamišljen v gospodarskih poslopih posestnikov Pogačnika in Planinška. Gasilsko vajo je vodil župni načelnik g. Franc Lajovic star. iz Litije.

Nesreča nikoli ne počiva. Nedavno smo imeli požar. Zgorela je stanovanjska hiša tovarniškega delavca Antona Kotalja v Mali Kostrevec. Gasilno društvo iz Šmartna je prihitelo na kraj nesreče. Požar se je sicer udušil, Kotalj pa je kljub temu hudo prizadet, kar je tem občutnejše, ker je družinski oče štirih nepreskrbljenih otročičev.

V nedeljo 27. septembra smo imeli kar tri brezplačne prireditve. Dopoldne se je vršil po maši na trgu pred cerkvijo koncert gasilske godbe iz Litije pod vodstvom agilnega kapelnika g. Jožka Kelemenica, ki je mlado gasilsko godbo po enem letu obstoja uvečbal za javne nastope. Godbo priporočamo kot ceneno in dobro vsem društvom. K uspehu čestitamo kapelniku in godbenikom. Popoldne smo videli svečanosti 30letnice Marijine družbe in vzoren pevski nastop trboveljske šolske mladine.

PISMO IZ TEZNA.

Tezno, oktobra.

Stavbna sezona je v glavnem končana. V letošnjem letu je bilo zgrajenih dokaj novih, po večini enodružinskih ali dvodružinskih stanovanjskih hiš. Tudi šolsko poslopje je bilo popravljeno znotraj in zunaj in nudi lepo lice. Vsa čast krajevemu šolskemu odboru, ki je vpošteval nasvete šolskega upravitelja. Šola je dobila tudi nov vodovod.

Izdana so bila še naslednja stavbna dovoljenja: Josipu Vajtu za zidanje enodružinske stanovanjske hiše, Franju Frangešu, ki bo sezidal na oglu Parmove ulice hišo, v kateri namerava namestiti mesarijo in trgovino, gostilničarju Pulku pa za prizidavo verande.

Gregorčičeva ulica od železniške zapornice dalje čaka ureditve ali menda kuluka. Železniška direkcija nam je dala prehod preko železniške proge, torej je nujna potreba, da priredimo zvezo z Vodnikovo ulico. Pozivamo občinski odbor in prosimo, naj se v stvari še letos ukrene. Stara rakrana je cestna razsvetljava, ki je nujno potrebna v Majstrovici ulici in pri ovinku ob prehodu do Ptujске ceste.

Volilni imenik izkazuje 443 volilnih upravitelcev, od katerih je 153 državnih nameščencev, ki bodo volili v Mariboru. Volilni imenik je bil potrjen od pristojnih oblastev in bil v občinski pisarni na vpogled. Bil je tako dobro sestavljen, da ni bilo nobenih reklamacij.

Sokol pridno deluje. Njegov godbeni odsek, ki se vzdržuje z lastnimi sredstvi, je priredil v nedeljo 4. t. m. dobro obiskano trgatv grozdja v gostilniških prostorih br. Lešnika na Ptujski cesti. Sviral je nedavno ustanovljeni salonski orkester, ki se je v tem kratkem času svojega obstoja izvrstno izvečbal, da ga priporočamo vsem bratskim društvom, naj se ga poslužujejo pri svojih zimskih prireditvah.

V istem lokalu otvori tezenski Sokol 11. novembra plesno šolo pod vodstvom br. Lintnerja iz Studencev.

Tukajšnji in okoliški posestniki se pritožujejo, da so nežnani prijatelji poljskih pridelkov in grozdja pridno na delu. Marsikomu zmanjkajo krompir ali korusa z njive in grozdje z brajdi. Tatvine se izvršujejo po večini ponoči. Dobro bi bilo, da bi občina postavila poljskega čuvara.

Tudi sportni nogometni klub smo pred kratkim ustanovili. Klub si je nadel ime «Jadrani». Odigral je že več nogometnih tekem in uspehi, ki so bili doseženi, niso slabi. V nedeljo je klub priredil trgatv grozdja, ki je bila kljub krizi še dokaj dobro obiskana.

Ob priliki zadnjih motornih in konjskih dirk se je zbralo na našem dirkališču mnogo ljudi, med katerimi je bilo precej inozemcev.

Naš kolesarski odsek «Perun», ki smo ga lansko leto ustanovili, namerava prirediti jesensko zaključno dirko.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz Grlineev nam pišejo: Dne 4. t. m. je odšla od nas učiteljica ga. Helena Prebevska-Cučkova na svoje novo učno mesto k Devici Mariji v Brezju pri Mariboru, za katero je prosila, da pride v bližino svojega soproga. Kako je bila pri nas priljubljena, se je pokazalo najbolje 2. oktobra, ko se njeni učenci iz šole na poti do svojih domov niso mogli od joka potolažiti, ker so zvedeli v šoli, da jih zanaprej ne bo več ona učila. Tudi starši obžalujemo prav splošno, da izgubimo tako izvrstno učiteljico, ki je bila vsem svojim učencem res kot mati in ne samo učiteljica. Od ust do ust gre glas: «Škoda, take učiteljice še nismo imeli!» Cenjena gospa, sprejmite v imenu vseh svojih učencev in učenk in njih staršev za slovo prav prisrčni: «Srečno!»

Zločin nad 14letno deklico. Neka 14letna deklica iz Tešanovcev je pred dnevi nabirala na polju fižol. V bližini pa je neki 18letni fant kopal krompir. Ko je fant opazil deklico, ki je bila sama, se ji je približal in ji hotel storiti silo. Deklica je začela kričati, dokler ji ni pobalin zamašil usta. Ljudje, ki so slišali kričanje, so prav kmalu pritekli na pomoč, toda bilo je že prepozno, ker je pokvarjenec že izvršil zločin. Orožniki so ga prijeli.

NAŠI NA TUJEM

PROSLAVA DESETLETNICE NAŠE ORGANIZACIJE V SUDERWICHU IN OBENEM DESETLETNICA KRALJEVEGA VLADANJA.

Recklinghausen-Suderwich, okt.

V nedeljo 27. septembra je tukajšnje Jugoslovsko delavsko in podporno društvo proslavilo svojo desetletnico. Društvo je ob tej priliki priredilo v društveni dvorani g. Fritza Karpa v Suderwichu javno veselico, združeno z vinsko frgtatvijo. Istočasno je društvo proslavilo desetletnico vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra. V ta namen sta dva naša agilna rojaka napravila sliko Njunih Veličanstev kralja Aleksandra in kraljice Marije ter izdelala za sliko krasen okvir z jugoslovnsko kraljevsko krono.

Razkritje slike se je vršilo pred otvoritvijo proslave, pred katero je bila še pevska točka jugoslovnske mladine šolskih tečajev.

Predsednik društva, rojak g. Reher, je s kratkim, lepim nagovorom otvoril proslavo, pozdravil prisotne in med drugim poudarjal pomen slovesnosti kakor tudi križev pot, ki jo je hodilo društvo od svojega začetka pa do danes.

Za njim je izpregovoril rojak g. Korošec, ki je dejal, da je deset let sicer precejšnja doba, ki pa je vendar bila prekratka, da bi se moglo vse doseči, kar nas je pred desetimi leti privedlo do ustanovitve društva. Po trdnopolnem desetletnem delovanju bo moralo društvo še dalje čvrsto nadaljevati delo, da bodo naši cilji doseženi in naše želje izpolnjene.

Zvezni predsednik, g. Pavel Bolha, pa je s svojim navduševalnim govorom oživil vsa jugoslovnska srca. Orisal nam je najprej trnjevo pot, po kateri hodi sploh vse jugoslovnsko gibanje v Porenju in Poruhrju, in je izrazil društvu vse priznanje kakor tudi zahvalo za vztrajno delo na gospodarskem, socialnem in prosvetnem polju. Glede na proslavo samo pa nas je opominjal in vzpodbujal k nadaljnjemu požrtvovalnemu delu in k bratski slogi in poudaril, da bo le tako mogoče doseči naše že pred desetimi leti zasnovane cilje in izvesti naš splošen program.

Predsednik g. Reher je zatem prečital pozdravna pisma in brzojavke, ki jih je društvo prejelo ob tej priliki v obilnem številu od tukajšnjih društev kakor tudi iz domovine.

Ob 5. popoldne pa se je začela veselica s frgtatvijo grozdja in splošno zabavo, ki je trajala

do pozne ure v noč. Dvorana in drugi prostori so bili nabito polni, kar je nas kot društvo kakor tudi gostilničarja g. Karpa v polnem obsegu zadovoljilo. Društvo si je pri tem kljub vsej krizi, ki jo dandanes preživlja ves svet, priborilo majhen prebitek, ki je namenjen mladini za božičnico.

Naposled se najprisrčneje zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli, da je slavlje uspelo tako lepo. Na prvem mestu gre zahvala našemu delavnemu zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi, ker nas je posetil in s svojim govorom razvedril nasa srca. Zahvaljujemo se tudi vsem bratskim društvom in poedinim rojakom, ki so nas ob tej priliki posetili. Iskreno se zahvaljujemo za prijazne pozdrave in čestitke izseljenskemu komisarju v Düsseldorfu, g. Deželiću, ministerijalnemu tajniku dr. Vodušku v Beogradu, uredniku «Jutra» v Ljubljani g. Ravljenu in njegovim gg. tovarišem v uredništvu «Jutra» in «Domovine» in tajništvu Narodne strokovne zveze v Ljubljani. Naj tudi naši bratje in naše sestre v domovini in na tujem sprejmejo naše najiskrenejše pozdrave.

ŽENSKI VESTNIK

Letošnja jesenska moda

Jesenska moda nam prinaša zopet lepe vzorce plašev, kar nam je zelo ljubo, ker pod plaščem lahko ponosimo stare obleke.

Za plašče je priporočljivo angleško črtasto blago, ker so taki plašči mehki in topli in se lepo prilagajajo k telesu. Kroj je izrazito športen. Skoro vsak plašč ima širok pas in velike žepe. Ovratniki so pokončni, revirji veliki, zapeti na en ali dva gumba. Rokava proti zapestju sta bolj široka s širokima manšetama.

Kostimi so za jesen še vedno v modi. Jopice so kratke ali pa dolge do kolen. Krilo pri kostimih je ali zvončasto (tedaj je v bokih tudi jopica krojena zvončasto) ali pa sešito z gubami (tedaj je jopica lahko gladko krojena s pasom). Ovratnik in reverje okrasimo s kožuho, prav tako manšete na rokavih.

Bluza je prišla zopet do veljave. Nosi se ob vsaki priliki, le kroj je različen. K športnemu kostimu je bluza športno krojena in ima strogo moško obliko; podobna je moški srajci. Za kratke izprehode in za gledališče je bluza svilen ali iz čipk, in sicer poljubno: brez rokavov, s kratkimi rokavi ali dolgimi rokavi, iz kakršnega blaga je pač. Za pasom se nosi ali v krilu ali nabrana z elastiko in pada ohlapno na krilo ali pa je krojena v obliki telovnika; nosi se tudi nategnjena za pasom, zraven pa širok usnjen pas, a to pristojajo le prav vitkim ženskam.

Zelo moderen je tudi tako zvani komplet: plašč in krilo iz enakega kariranega blaga, bluza pa v isti barvi bodisi iz svile, čipk ali volne, in sicer enobarvne.

Klobuki so za šport še vedno majhni in se tesno prilagajajo h glavi, dočim so klobuki za promenado malo večji in okrašeni z nojevimi in drugimi peresi.

Rokavice so bolj dolge in opremljene s širokimi manšetami. Rokavice naj bodo vedno v barvi plašča ali kostima, enako nogavice in čevlji.

Za kuhinjo

Telečje pleče s čebulo. S pol kile teletine (najbolje je pleče) odstrani kožice in razreži na štiri dele. V kozici segrej mast, na masti zarumeni eno debelo in drobno zrezano čebulo, nato položi zrezano meso na čebulo, daj zraven malo paprike, osoli in pokrito duši tri četrt ure, pa je gotovo. Zraven lahko daš makarone in salato.

Telečja pečenka s pivom. Kilo in pol teletine od stegna očisti vseh kožic, pretakni s slanino in osoli. Pripravljeno meso položi v kozico in polij

z vročo mastjo, nato ga na hitro opeci. Ko je meso lepo rjavo zapečeno, ga polij s pivom (pol litra), zraven pa daj še lovorjev list, malo dišave in popra. Nato pokrito duši dalje. Ko je meso mehko, ga vzemi na krožnik, v skodelici pa zmešaj žlico moke z malo vode ali juhe in mešaje prilivaj v sok. Meso razreži na poljubne kose, jih zloži v sok, da še enkrat prevre, nato daj na mizo. Če je sok pregost, ga zalij še malo z vodo ali juho.

Pečena jabolka. Šest jabolok speci v pečici. Pečene postavi na hladno do drugega dne. Drugi dan izlušči iz jabolok pečke in votlino nadevaj s poljubno mezgo, potem zloži jabolka v čisto kozico in jih polij s tole kremo: Zmešaj tri rume-menjake in sedem dek sladkorja, da narase, daj zraven od pol limone naribane lupinice in sok, tri žlice drobtin in sneg treh beljakov. To polij po jabolkih, nato jih peci v pečici. Daš kot moč, nato jed na mizo.

Umetni kaviar. En slanik namakaj 12 ur v vodi, nato ga očisti in prav drobno sesekljaj. V skodelico pretlači skozi sito eno v trdo kuhano jajce, eno zribano ali pretlačeno čebulo, eno žličico vinskega mošta, eno žlico olja, žlico kisa in malo popra. Vse to skupaj s slanikom dobro zmešaj. Rezine od belega kruha dan poprej opeci. Opečeni kruh namaži najprej s sirovim maslom, po maslu pa namaži še umetni kaviar. To daš k čaju po večerji ali pa opoldne po juhi kot predjed.

ZANIMIVOSTI

× **Tudi Ameriki groze hudi časi.** V nedeljo je bil odprt četrti vseameriški gospodarski kongres. Kongres je otvoril zunanji minister Stimson z daljšim govorom, v katerem je poudaril, da se bližajo tudi za Ameriko nad vse resni časi. Izrazil je željo, naj bi kongres našel sredstva in pota, ki bi Ameriko očuvala pred usodo Evrope. V svojem govoru pred odborom Trgovske zbornice v New Yorku je izjavil bankir Lamont, da bodo Zedinjene države v danih razmerah prisiljene uvesti podpiranje brezposelnih, če se bodo naporu zasebnih organizacij izkazali kot nezadostni. Neki drugi govornik je opozarjal na nevarnost brezposelnosti in je izjavil, da se mora računati z izgredi obupancev, ako ne bodo mogle družine, ki so že sedaj zašle v bedo zaradi brezposelnosti, v prihodnji zimi računati na podporo ali zaslužek. Oba govornika sta pozivala prisotne industrije in finančnike, naj store vse za podpiranje brezposelnih.

× **Obsodba atentatorjev na albanskega kralja.** Kakor je znano, je bil pred nedavnim izvršen na albanskega kralja Zoguja na Dunaju atentat. Proti atentatorjem se je vršila te dni na Dunaju sodna razprava in je sodišče obsodilo obtoženca Gjelasija na sedem let, Camija pa na tri leta ječe.

× **Nova strašna povodenj na Kitajskem.** Iz Kitajske prihajajo vesti o novi povodnji, ki je zadela kitajski narod v letošnjem poletju, vendar mora biti velikega obsega. Središče povodnji je mesto Yencing. Poročila pravijo, da je do sedaj utonilo pri tej novi povodnji okrog 30.000 ljudi, nad 100.000 ljudi pa je ostalo brez strehe. Zetev je povsem uničen, tako da več sto tisočem ljudi grozi smrt od lakote.

× **Živali, ki se branijo z brizganjem strupa.** Znan je pojav, da obrizgajo kače prve dni svojega ujetništva v steklenih kletkah steklene stene svojih ječ s svojim strupom. Strežaji, ki nosijo ujetim kačam hrano, morajo zaradi tega nositi očala, da si zavarujejo svoje oči pred učinkom kačjega strupa. To brizganje strupa je dalo bržkone tudi povod za pripovedke, kjer zmaji in druge grozne živali bljuvajo ogenj. Ognjeno bljuvanje pri živalih pa ni nič drugega kakor neka tekočina, s katero se ta ali ona žival brani. V južni Afriki živi neka vrsta kač, ki brizga to obrambno tekočino svojemu sovražniku naravnost v oči. V Zedinjenih državah in v Mehiki

Ive martinčki, ki se branijo sovražnikov s tem, da brizgajo iz svojih oči neko tekočino nanje. Tudi so neke ribe, ki si napolnijo svoja usta z vodo, potem priplavajo na površino vode in tam brizgajo okoli sebe vodo iz ust. Z brizganjem vode pa hočejo ribe obrniti na sebe pozornost, da dobe kaj hrane.

× **Slaniki namesto denarja.** Ravnatelj nekega cirkusa na Danskem se je odločil s svojim cirkusom prirediti tudi nekaj predstav na Islandiji. Na Islandiji pa ne poznajo denarja tako splošno, ampak trgujejo bolj po načelu: blago za blago. S temi razmerami se je moral sprijazniti tudi cirkuski ravnatelj, če je hotel doseči kak uspeh. In res se je z ljudmi dogovoril, da lahko plačujejo vstopnino v cirkus s slaniki. Slanikov so meli ljudje dovolj in cirkus je bil vsak večer razprodan. Nekega dne pa je prišel blagajnik ves razburjen v ravnateljevo pisarno: «Gospod ravnatelj, koliko slanikov naj dam nazaj človeku, ki je prinesel s seboj za plačilo vstopnine morskega psa?»

× **Nepričakovan zaklad.** V mestecu Farmersvilleju v Severni Ameriki je imel neki posestnik lezno blagajno, ki se je podedovala od deda na četa in na vnuke in pravnuke. Blagajna je stala desetletja v kotu in rjavela, ne da bi jo kdo odprl. Te dni pa se je hotel gospodar zarjavelega kosa železa znebiti, vendar pa je poklical še prej ključavničarja, da odpre ključavnico, ker je le hotel pogledati, kaj je v blagajni. Njegova radovednost se mu je izplačala, ker je našel v blagajni res za 30.000 dolarjev zlatega in srebrnega denarja.

× **Novorojenčki povečujejo gospodarske težave.** V Ameriki živi velika prvoboriteljica za ženske pravice Margareta Sangerjeva. Ta ženska je sklicala nedavno v New Yorku velik ženski shod, kjer je govorila zbranim ženskam, naj tako dolgo ne rode nobenega otroka, dokler bo trajala gospodarska kriza. Sangerjeva misli, da postruje namreč vsak novorojenček gospodarske težave in ogroža zdravje in veselo mladost že rojenih otrok. Ta moratorij za porode pa naj li veljal ne le za siromake, nego tudi za bogate ljudi.

× **Nebotičniki v starih časih.** Ljudje, ki gledajo naš ljubljanski nebotičnik, mislijo, da so nebotičniki plod moderne tehnike. To pa ne drži. Iz zgodovine je znano, da so zidali v Carigradu že med l. 300. in l. 400. po Kristusu po 14 do 16 nadstropij visoke hiše. Tudi v starem Rimu so zidali hiše po 15 nadstropij. Te se pa bržkone niso posebno obnesle, ker je državno oblastvo prepovedalo zidati več kakor 20 metrov visoke stavbe. Tudi v nekdanjem mestu Kartagini so zidali že po osem do deset nadstropij visoke stavbe.

× **Opice, ki pokopavajo svoje mrtvece.** Nedavno so pripeljali iz Afrike v Nemčijo opico, neke vrste šimpanza, ki ima rdečo dlako, kar je velika redkost. Belgijski naravoslovec profesor Schouteden poroča, da je to nova vrsta šimpanzov, živeča v Afriki južno od Konga, ki so jo šele sedaj odkrili. Opazovali so, kako je bila samica te vrste opice, ko je bila od domačih lovcev ranjena, rešena od tovarišev, ki so zadeto žival poiskali in jo spravili na varno. Ubite opice odnesejo tovariši in jih zagrebejo na kakem prav skritem mestu.

× **Strupene ptice.** Neki oficir holandske kolonialne vojske, ki se je nedavno vrnil z Nove Gvineje, otoka pri Avstraliji, pripoveduje o strašnem dogodku, ki se je odigral ob reki Flyju. Domačini, ki so lovili ribe ob reki, so postali žrtev napada tako zvanih smrtnih ptic. Trem ribičem se je posrečilo pravočasno pobegniti, ostalih pet pa so zlobne ptice napadle in jih usmrtili. Najprej so jim izključevale oči, tako da so oslepel. Nesrečniki so umrli v strašnih mukah, preden jim je prišlo na pomoč vojaštvo. Poveljnik čet je odredil zasledovanje smrtnih ptic po vojaki, ki se jim je posrečilo nekatere ubiti. Čeprav niso večje od ptice goloba, so vendar zelo opasne. Po zraku letijo zelo nerodno, zaradi česar jih domačini, kadar se pojavijo, takoj polove in ubi-

jejo. Te ptice žive čisto svojevrstno samotarsko življenje in se hranijo z mrhovino. V bližino ljudi pridejo le tedaj, kadar jim popolnoma zmanjka druge hrane. Doslej se ni še posrečilo rešiti človeka, ki ga je kljunila smrtna ptica, niti tedaj ne, če so nesrečnikom takoj odrezali ud, ki je bil zastrupljen.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Bolezen in račun.

Zdravnik: «Vaše bolezni ne morem ozdraviti, ker ste jo podedovali.»

Bolnik: «Potem pa še račun pošljite mojemu očetu!»

Če je že tako.

Slavica: «Poglej no, naš Miško poizkuša že tekati!»

Dušan: «Pa res. Pošlji ga no po steklenico piva!»

Ona že ve.

Mimica pride v slaščičarno in vpraša, ali imajo fantke in punčke iz lecta.

«Imamo, imamo», reče prodajalka. «Kaj pa želiš imeti, fantka ali punčko?»

«Fantka hočem, kajti tega je nekaj več», se odreže Mimica.

Res sveža jajca.

Gospodična Lili je kupila na trgu dve sveži jajci. Ko ju prinese domov, opazi, da je na enem jajcu napisano naslednje: «Sem zal kmetski fant. Ako bi se mi ponudila dražestna mladenka, bi jo takoj vzljubil in se poročil.»

Zenitve željna gospodična Lili je brez obotavljanja napisala zaljubljeno pisemce in ga odpotla na označeni naslov. Čez nekaj dni prejme naslednji odgovor: «Zakaj se niste prej oglasili, gospodična, kajti zdaj je prepozno. Sem že leto dni poročen...»

A tako!

Vera: «... tedaj sem mu pa rekla, naj me takoj zapusti, ker ga ne maram več videti.»

Zora: «Ali je šel?»

Vera: «Ne, samo luč je ugasnil...»

Brihten pes.

Miha: «Moj pes Ljuto je bil izredna žival, ki je znal ločiti poštenega človeka od lopova.»

Pepe: «Zakaj si ga pa potem prodal?»

Miha: «Moral sem ga, zakaj mrcina me je štirikrat ugriznil...»

Zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro svetovnoznana tvrdka

H. SUTTNER LJUBLJANA 5

Prešernova ulica št. 4.

Zadnje novosti prstanov, verižic, zapestnic, naprsnih igel (brož) itd

Predelavanje zlatih stvari; izdelovanje tudi po želji.

Tvrdka razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Elegantno hojo

dobi oni, ki nosi lepe, lahke, trpežne in moderne čevlje

Trgovskega doma Stermecki

Celje št. 97

Zahtevajte pravkar izšli ilustrirani cenik, v katerem najdete veliko izbero damskih čevljev po zelo nizkih cenah!

Švret 102 Din, teletina 145 Din, boks 159 Din, lak 158 Din, moderni 118, 128 in 158 Din in še razni drugi čevlji v dobri kakovosti po izredno nizkih cenah.

Cenik zastoj!

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravljenje, kladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesi, kot pri poškodovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju, pri prisku med parklji, opeklini, streli, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napenjanju goveda in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, nrizlici, omedlevici, kužnih boleznih itd. Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

Zakaj se ga boji.

«Kaj ti je pa naredil ta človek, da se ga tako bojiš?»

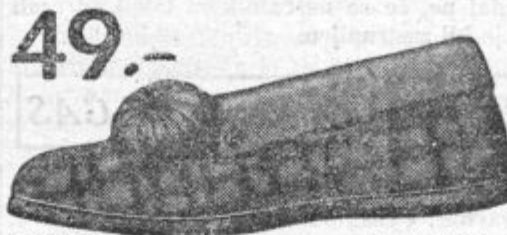
«Čevlje.»

Bata

Vrsta 3805-68

Ta vrsta Vam je ob dežju vsekakor potrebna. Očevali boste svoje čevlje, da ne postanejo mokri. Zelo so močni in lahki ter jih morete rabiti pri čevljih vsake vrste.

Mikado.

Vrsta 7045

Kadar ste doma, kadar delate v kuhinji in hodite iz sobe v sobo, nosite te copate. Varovale Vas bodo, da se ne prehladite. V njih se kar najbolje odpočijete.

MOŠKE GALOSE. Tudi ob največjem dežju in največjem blatu Vam bodo ostale noge vedno suhe. — Ženske galoše z nizko ali visoko peto 59 Din.

MALI OGLASI

Mlinar,

star 23 let, išče zaposlitev v kmečkem mlinu kjerkoli na deželi. Ponudbe sprejema oglasni oddelček «Domovine» pod šifro: Mlinar. 339

Kolarski pomočnik z večletno prakso

išče službo, ki jo nastopi lahko takoj. Njegov naslov se dobi v oglasnem oddelku «Domovine». 343

Pridnega učenca poštenih staršev

sprejme takoj manufakturna trgovina A. Božič v Kranju. 345

Čevlarskega vajenca

sprejme Franc Kokol, čevlarski mojster v Laškem. 344

Posestvo na Gorenjskem,

oddaljeno 20 minut od Podnarta, se ugodno prodaja. Pojasnila daje Alojzij Klemenčič, Poljšica, Podnart. 342

Zenitev.

Naobražen fant lepe zunanosti in s 60.000 Din imovine išče čedno dekle s primernim posestvom, trgovino ali obrtom zaradi takojšnje ženitve. Ponudbe s sliko sprejema uprava «Domovine» pod «Ptujčan». 341

500 dinarjev na teden plačamo

zgovornim osebam s številnimi poznanstvi. Perssons, Ljubljana, poštni predal 307. Znamko za odgovor. 305

Šoferska šola Gojko Pipenbacher,

Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 12. Zahtevajte informacijel 236

Ure, zlatnino in srebrnino

prodaja poceni in dobro trdka

H. Suttner

Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4.

Tvrdba razpošilja blago na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure v vseh cenah od 44 Din navzgor.

Št. 120. Kovinasta ura (anker) 44 Din, s sekundnim kazalcem 78 Din.

Št. 121. Ista z Radiumom 58 Din, s sekundnim kazalcem 94 Din.

Št. 125. Budilna ura, 16 cm visoka, 49 Din, z Radiumom 76 Din.

Zahtevajte veliki ilustrovani cenik, ki ga Vam pošlje zastoj in poštne prosto

H. SUTTNER v LJUBLJANI 5

Udobnost v hiši in izven hiše

Posestnik,

samec, star 38 let, se želi seznaniti z dekletom, starim od 25 do 32 let, s 30.000 do 40.000 Din kapitala, ki bi imelo veselje do vinogradov in drugih poljskih del. Njegovo posestvo meri 16 johov ter je vse v lepem ravnem kraju. Vdov brez otrok ne izključuje. Dopisi z natančnim naslovom in če mogoče s sliko, ki se na zahtevo vrne, naj se pošljejo podružnici «Jutra» v Celju pod značko: «Zvesto srce». 349

Glasbila za vse!

Violine od Din 63—
Gitare od Din 169—
Trompete od Din 480—
Harmonike od Din 69—
Kromatične in klavirske harmonike, vsi jazz-instrumenti.

Zahtevajte veliki brezplačni

CENIK od

na največje in najcenejše odpr. trdke glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD

tovarne glasbil in harmonik

prod. podr. **MARIBOR št. 104.**

Brezplačen pouk v sviranju.

Navodila v ceniku.

Najnovejše dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrati in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Zahvala.

Za takoj izplačano podporo po smrti moje matere, gospe **Marije Rebernikove,** izrekam s tem podpornemu društvu

„Ljudski samopomoči“ v Mariboru najlepšo zahvalo ter priporočam to človekoljubno društvo vsakomur najbolje.

Na Bregu pri Celju, dne 28. septembra 1931.

Alojzij Rebernik.

Zavarovalnice, požari, požigi

Ze v preteklem, zlasti pa še v letošnjem letu, so se požari proti pričakovanju, ki ga pokazuje statistika, tako pomnožili, da moramo to označiti kot izvanreden pojav. To daje povod zavarovalnicam, da javno izrazijo svoje mnenje.

Vzroki požarov so nesrečni slučaji, dalje nepredvidnost in malomarnost zavarovancev samih in pa požigalci, ki iz spekulacije zažgo svoje lastno imetje ali s požigom uničijo tuje premoženje.

Namen zavarovanja je kriti po nesrečnih slučajih nastale škode. Nikakor pa ne spadajo v okvir odškodninske dolžnosti vsled velike malomarnosti ali pa celo iz spekulacije nastale škode.

Požari iz malomarnosti, nepredvidnosti, se preprečijo v glavnem na ta način, da se zabrani nepoznanim in sumljivim osebam dostop v poslopja, poveča pazljivost nad otroci, ter zlasti prepove kajenje in nepredvidno ravnanje z lučjo in vžigalnicami v gospodarskih poslopih in prostorih, kjer se nahajajo lahko upaljšivi predmeti. Posebno paznjo je polagati na redno čiščenje in pravilno vzdrževanje dimnikov, peči in ognjišč. Obstoj pa seveda še mnogo drugih varnostnih ukrepov, da se požari preprečijo.

S stališča narodnega gospodarstva bi bilo pozdraviti, da se s sodelovanjem vseh krogov onemogočijo požigi in požarne škode vsled malomarnosti. V interesu vseh zavarovancev je, da se do-

seže ta cilj. Zavarovalnice bodo namreč prisiljene, če te abnormalne razmere ne prenehajo, zvišati premije.

Požigalci morajo priti v roke pravice. V to svrhu naj sodelujejo vsi, da bo mogoče poklicanim oblastvom priti na sled požigalcem. Zavarovalnice s svoje strani pa obljublajo visoko nagrado vsakomur, ki bo dal take podatke, da prejme požigalec zaslužen kazni.

Požigalci v pogostih slučajih prekomerno zavarujejo v nadi na dobiček. Nekateri oplašeni ljudje pa sklepajo previsoka zavarovanja v strahu za svojo imovino.

Zavarovalnice opozarjajo, da je prekomerno zavarovanje brez koristi. Zavaruje naj se pri popolnoma novih predmetih nova vrednost, pri starih naj se upošteva zmanjšana vrednost vsled starosti in obrabe. Na tej podlagi izplačajo zavarovalnice odškodnino po določbah zavarovalnega zakona. Po tem naj se ravnaajo zavarovanci, ki vrednost zavarovanih predmetov najbolje poznajo.

Končno opozarjajo zavarovalnice, da bodo za pogorele stavbe, ki bi se ne vpostavile v prejšnji stan, povračale v smislu zavarovalnega zakona in splošnih zavarovalnih določil le prometno vrednost istih, ki pa je v sedanjih razmerah mnogo manjša od resnične vrednosti. 353

Anker — Commercial Union — Croatia — Dunav — Herceg-Bosna — Jadranska — Jugoslavija — Rosija Fonsier — Royal Exchange Assurance Corporation — Sava — Slavija — Triglav — L'Union — Vardar — Vzajemna zavarovalnica.

Izredna prodaja manufakture

za jesen in zimo se je pričela

v Ljubljani v Prešernovi ulici št. 54 (poleg kavarne pri „Slonu“)

Za mal denar kupite res prvovrstno blago po neverjetno nizki ceni. Ta prilika se Vam nudi samo sedaj, dokler traja zaloga tega ugodno nakupljenega blaga. Prepričajte se! Ogled je neobvezen!

Josip Ivančič, Ljubljana, Prešernova ulica št. 54